

„Mult dorită primăvară,/ Cu ce bine ni-ai venit;
Înceta-va viața-amară,/ S-avem trai mai fericit?!”
(IULIAN GROZESCU, 1839-1872)

Suflet nou

Blazonul familiei Nacu

REVISTĂ A SATULUI BĂNĂȚEAN

Director-fondator: av. dr. ANDREI BĂLAN (15 August 1934) • seria a IV-a, anul XXXI, nr. 12 (375), decembrie 2023, Comloșu Mare, județul Timiș, România
• 20 pagini • 5,00 lei • Apare sub egida Asociației Culturale „Suflet nou”

*Cu prilejul sărbătorilor creștinești de iarnă, Nașterea Domnului,
Sfântul Ștefan, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan,
transmitem tuturor cititorilor, colaboratorilor, sprijinitorilor revistei,
urări de sănătate, bucurii, fericire, împliniri personale și profesionale.*

2024

LA MULȚI ANI!

REDACȚIA

NAȘTEREA DOMNULUI, BUCURIE MARE!

În această zi, credincioșii, și nu numai ei, au îndesulare și belșug în casele lor. Tradiționalul pom se poate vedea în multe case încărcat de podoabe și daruri aducătoare de bucurie pentru cei mici, dar și pentru cei mari. Se bucură toți în această zi de praznic, bătrânii ca și tinerii. Cei duși departe, poștosec măcar cu gândul, iar cei de acasă îi simt prezenți și pe cei duși departe, căci praznicul acesta este cu deosebire praznicul familiei. În peștera din marginea Vifleimului stă Sfânta Familie, Iosif și Maria, veniți să se înscrie la recensământul ordonat de August împăratul. În această zi, toți membrii unei adevărate familii se străduiesc să fie împreună. În fiecare an, Biserica ne îmbie la această bucurie, la toate praznicele ei, dar în mod deosebit la acesta al Crăciunului. Despre ce bucurie este vorba și care este temeiul ei? Dar, nu este oare nepotrivit să vorbești despre bucurie unor oameni stăpâniți la tot pasul de frică, de teamă? În Biblie se vorbește mereu despre „frica de Dumnezeu”. Uneori se recomandă chiar, plânsul. „Feriți-vă cei ce plâng, că aceia se vor mângâia”, a zis Iisus (Matei 5, 4), deși în altă parte se spune: „fraților, bucurați-vă pururea întru

Domnul, și iarăși zic, bucurați-vă” (Filipeni 4, 4). Cum se împacă bucuria cu plânsul? a întrebat odată un tânăr pe un bătrân duhovnic. Cum pot încăpea acestea și să fie amândouă împreună, și bucuria și plângere-

încăpea amândouă împreună și plângerea și bucuria.

Este temei pentru plâns și pentru frică? Da! Păcatul cu toate urmările lui, răul din lume, fie că se află în tine, fie că este în alții, este temei pentru plângere și întristare. Frică? Da! Frica de a nu păcătuți, de a nu supăra pe Dumnezeu care este bunăta-tea și iubirea desăvârșită. Și... tocmai această frică îi aduce credinciosului bucuria cea adevărată, cea nestricăcioasă, bucuria de a fi fiu al lui Dumnezeu prin har (Ioan 1, 12) care a luat locul robiei păcatului. „Unde este iubire, acolo încetează frica”, zice Sf. Maxim Mărturisitorul. Frica încetează o dată cu nepăcătuirea, dar iubirea nu încetează niciodată.

Nașterea Pruncului Iisus ne descrețește frunțile, ne luminează fețele cu zâmbetul bucuriei, oricât de grele ar fi suferințele și necazurile noastre. Prin credință, noi auzim mereu glasul mângâietor al Îngerului: „Nu vă temeți, iată vă vestesc bucurie mare!” Într-adevăr, Dumnezeu revarsă peste noi toți lumina feței Sale și umple de veselie inimile noastre (Psalm 2, 7).

preot iconom-stavrofor
HORIA ȚĂRU

Prima vară

Pagină cultural-artistică a revistei „Suflet nou”

GÂND PENTRU UNIRE – SYLVIA HÂRCEAGĂ

1 DECEMBRIE 1918

Se revărsau spre Alba
Mulțimi entuziaste,
Oprindu-se prin sate
Cu cântec și cu hore,

Un fluviu era țara
Tălăzuind... o oaste
Din munți și din câmpii,
Cu flamuri tricolore!

Se cobora Moldova,
Iar Țara Românească
Urca în grabă creste
Și piscuri de Carpați,

Banatul și Crișana
Veneau ca să rostească:
„Unirea să se facă!
Români suntem și frați!”

Solii din Maramureș
Zoreau către Cetate,
Dorința de Unire
Bătea în piepturi, clară –

Un ideal străvechi,
Adânc, de libertate...
Și s-a împlinit voința
Să fim un Neam și-o Țară!

SĂRBĂTOARE LA ALBA IULIA

A sărbătoare ninge-n Apuseni,
De parcă fluturi mari au prins să cadă,
Cetatea-mi pare mai frumoasă azi
În mantie de proaspătă zăpadă.

De unde-și dorm martirii somnul lor,
Sub obeliscuri sau în gropi comune,
Răsună zvon de luptă pân-la noi,
Securi și lăncii prind din nou să sune,

S-adună oastea moșilor din munți,
Străbunii vin de dincolo de vreme,
La sărbătoarea marilor eroi
Bat clopotele-n Alba să ne cheme,

Participanți la Marea Adunare Națională, 1 Decembrie 1918 (Sursa foto: mvu.ro)

E vie suferința în Ardeal,
Tribuni ca Iancu nu se mai arată,
E împotmolită țara în nevoi,
Trupul lui Horea-i răstignit pe roată,

Deschise-s rănilor acestui neam,
Nu-i liniște și pace-între hotare,
Dar noi venim când clopotele bat
Și ninge-n Alba ca de sărbătoare!

SOLIE DIN MIHALȚ

Pe ștergura cea nouă
A nanei Margareta,
S-a dus să-i scrie popa,
Că nu putea cu creta,

Dorința lui cea veche
Ce-i greuna povara:
„Românii din Mihail
Noi vrem să fim cu țara!”

Și-a îndemnat pe alții
Alături să-i fie,
La Alba în Cetate
Să ducă-a lor solie!

Cu pită și cu slană
Băgate într-o năframă
Și într-un colț de straiță
Cu Avrămuț în ramă,

Se duse moș Afrim
Să spună la toți știrea,
Că-i musai să se facă,
Numaidecât... Unirea!

BAT CLOPOTELE-N ALBA

Bat clopotele astăzi în Cetate,
La Alba Iulia ne cheamă iară,
Să consfințim dorința de Unire,
Iubirea cea de Neam și cea de Țară!

Din Apuseni să se coboare moșii,
Îndemn de tulnic să răsun-n deal
Și țara să se miște-însuflețită,
C-avem cu toți o inimă-n Ardeal!

Cu tricolore flamuri trece oastea,
Cu-o singură dorință și un gând:
Pământul sfânt al României noastre
Să nu mai fie-al altora, nicicând!

Români de pretutindeni, fruntea sus
Și conștiința să vă fie trează!
Mulți vor să știe trupul țării frânt,
La ziua dezmembrării ei, – visează –

E sărbătoare-n Alba, clopotele bat,
În ritmul lor vibrează-întreaga fire,
Tribunii știu, că hotărâți suntem
Să apărăm a noastră moștenire.

E inima țării în Alba, pulsând,
Uniți suntem toți în simțiri,
Române, fii mândru, istorii ai scris
În sfânta cea zi a Marii Uniri!

COLINDE – DE PESTE TOT

ASEARĂ PE ASFINȚIT

Aseară, pe asfințit,
Mândră stea ne-a răsărit.
După care noi ne-am dus,
Să-l căutăm pe Iisus.

Pe fiuțl Mariei,
În pământul Galileii.
Zice-se că Maria
Din casă-n casă umbla,
Să nască pe Mesia.

Și-ntr-o peșteră a intrat,
De nimeni nu s-a 'ntrebat.
Aici Domnul s-a născut,
Ce l-am așteptat demult.

Îngerii, cu flori în mână,
Împletesc mândra cunună.
Pe cunună-i scris frumos,
Astăzi s-a născut Hristos.

ASTA-I CASA CEA FRUMOASĂ

Asta-i casa cea frumoasă
Florile Dalbe
Cu icoane luminoase
Florile Dalbe
La ferești cu flori domnești
Florile Dalbe
Pe la uși cu flori de ruj
Florile Dalbe
La obloace busuioace
Florile Dalbe
La obloace busuioace
Florile Dalbe
Peste masă cruce trasă
Florile Dalbe
Peste pat cruce de brad
Florile Dalbe
Iar la masă cine șede
Florile Dalbe
Șede gazda cea frumoasă
Florile Dalbe
Cu-n pahar de vin în mână
Florile Dalbe
La câți vin la toți le-nchină
Florile Dalbe
Și-n cea mână busuiocu
Florile Dalbe
Să aibă gazda norocu'
Florile Dalbe.

CE-AȚI VĂZUT PĂSTORI?

Ce-ați văzut păstori
Sculați până-n zori?
Prunc Iisus din cer venit
Fiu Dumnezeiesc.

Ce palat avea
Unde Domnul sta?
Peștera străină rece
Peștera de dobitoace
Palatul era.

Ce-avea de-așternut
Micul nou născut?
Peștera era culcușul
Fân și paie așternutul
Micului Isus.

Cine sta cu El
Pruncul mititel?
Sta Maria Maica Sfantă
Sta Iosif cu fața blândă
Sta și se-nchina.

Cine îi cânta
Cine-L preamărea?
Îngerii din cer veniră
Vesele cântări doiniră
Micului stăpân.

Ce-ați văzut păstori
Sculați până-n zori?

CETINIȚA

Cine coase la fereastră
O coroană preafrumoasă,
Cetiniță, cetinioară, dragă,
Cetiniță, cetinioară, dragă.

Este mama lui Hristos,
Mesia chip luminos,
Cetiniță, cetinioară, dragă,
Cetiniță, cetinioară, dragă.

Coroană de îngeraș,
Pentru Iisus copilaș,
Cetiniță, cetinioară, dragă,
Cetiniță, cetinioară, dragă.

O, tu, maică, nici visezi
Cum o să te întristezi,
Cetiniță, cetinioară, dragă,
Cetiniță, cetinioară, dragă.

Coroană de trandafiri,
Va fi numai pătimiri,
Cetiniță, cetinioară, dragă,
Cetiniță, cetinioară, dragă.

GALBENĂ GUTUIE

Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră
Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră.

Când eram copil acasă
Și Crăciunu'l așteptam
Era bucuria mare
Noi copiii ne-adunam.

Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră
Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră.

Mi'a pus mama la fereastră
În odaia de la drum
O gutuie'ngălbenită
S'o păstraz pentru Ajun.

Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră
Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră.

Luxul mamei cel mai mare
Când copii ne adunam
Era pâinea de pe masă
Și gutuia de la geam.

Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră
Galbenă gutuie dulce, amăruie
Lampă la fereastră toată viața noastră.

LA CEA CASĂ, COLO-N VALE

La cea casă colo-n vale
Măi Crăciune, măi
Fac fetele șezătoare
Tăte torc, tăte-nșirează
Numa' una lăcrimează.
Fata mamei di ce plângi?
Da' cum focu' nu moi plânge
M-o cerut fecior de crai
N-ai vrut mamă să mă dai
O fată la-mpărăție
Vede haine ș-avuție
O fată la-mpărăteasă
Vede haine de mătăsoasă.

SĂRBĂTORILE DE IARNĂ, ÎN TRECUT, ÎN COMLOȘU MARE ȘI LUNGA

Crăciunul, Sfântul Ștefan, Anul Nou, Sfântul Vasile și Sfântul Ion au fost sărbătorite în trecut cu multă bucurie de toți locuitorii români, nemți, sârbi romi și alte naționalități. În numerele anterioare ale revistei din lunile decembrie am prezentat unele obiceiuri vechi dintre care, însă, multe nu se mai practică în prezent. Dintre acestea este **Viflaimul**.

În Ajunul Crăciunului grupurile de tineri mergeau din casă în casă, pe la cunoscuți și neamuri cu Viflaimul, o cutie din lemn sau carton pe care era amenajată o iesle asemănătoare cu cea în care s-a născut Pruncul Sfânt. Erau figurine reprezentând pe Iosif și Maria, animale (oi, viței) care suflau aerul cald al respirației lor spre a încălzi pe Fiul lui Dumnezeu atunci născut. Figurinele erau confecționate de obicei, dintr-un aluat format din făină și apă, modelate cu mâna și apoi vopsite ușor în culori pure, pastel. La fel erau Maria și Iosif, care protejau Pruncul de frig precum și magii veniți în grabă să vestească nașterea lui Mesia. Totul era aranjat într-o căliță (lădiță din lemn sau carton). Erau confecționate de elevii de școală la orele de lucru manual sub supravegherea învățătorilor. Călița sau lădița din lemn, traforaj sau carton, era purtată pe brațe de copii și tineri care prezentau și o mică scenetă privind nașterea Domnului în peștera de la Bethleem. Acolo s-au refugiat Iosif și Maria din Nazaret de urgia declanșată de Irod, regele Iudeii care, potrivit Bibliei, ar fi ordonat uciderea tuturor pruncilor sub doi ani, eveniment descris în capitolul 2 din Evanghelia după Matei.

Localitatea Bethleem are o vechime de aproape șase milenii. În prezent este un oraș sfânt, cu cca 25.000 de locuitori, situat la circa 10 km Sud de Ierusalim, unde vin mii de creștini să viziteze locul și pământul Nașterii Domnului.

Pelerinii creștini se îndreaptă îndeosebi spre Biserica Nașterii Domnului care este înscrisă pe Lista Patrimoniului mondial al UNESCO.

Obiceiul Viflaimului de prezentare a machetei de figurine a fost deosebit de practicat în trecutul îndepărtat, iar în anii

interbelici s-a stins încetul cu încetul, până prin anul 1950.

IROZII

Era un obicei adus în Comloș de cei stabiliți în localitate la mijlocul secolului al XVIII-lea.

Obiceiul irozilor era practicat în paralel cu Steaua când, în Ajunul Anului Nou, grupuri de tineri mergeau din casă în casă și intrau doar acolo unde poarta era deschisă, semn că erau așteptați să facă urări de sănă-

Foto: Colecția Sima Ulieriu

tate și belșug pentru noul an. Irozii, probabil, era un obicei oltenesc.

Spre deosebire de cei cu Steaua, care aveau multe măști pe față și un buhai, Irozii purtau peste îmbrăcăminte un fel de straie boierești, o cruce în mână și o stea.

Grupul celor șase irozi, în vârstă de 10-12 ani, era format din: Viorel Ulieriu (n. 1929), Nede a lui Mățu (n. 1929), Ion Iancu cel mai mic (n. 1931) care are în mână cutia pentru daruri, Ion Velici-Țițcu (n. 1930) și ultimul era Ghiță Apostol-Gliș (n. 1927).

ZIUA SFÂNTULUI ȘTEFAN

Era sărbătorită cu mare fast în anii dintre cele două războaie mondiale. La slujbele religioase din cele trei biserici din Comloș și Lunga participau mulți comloșeni stabiliți la oraș și care reveneau la rudenii cu prilejul Crăciunului și Anului Nou.

Corul bisericesc mergea pe la casele celor cu prenumele de Ștefan și în mod deosebit era sărbătorit preanonatul protopop dr. Ștefan Cioroianu. Pe la marea și arătoasă casă a acestuia, de pe Ulița Mare, se perindau să-l gratuleze mulți comloșeni și lungani. De asemenea, în revista *Suflet nou*

din anii 1934-1939 i se adresau cuvinte de felicitare.

De asemenea, era sărbătorită, in corpore, familia Ștefan, vecină cu protopopul Cioroianu și, bineînțeles, notarul Ștefan Ștefan care era cu serviciul la Checea, dar de sărbători era prezent mereu la Comloș.

CALENDARUL CU CEAPĂ

Un obicei vechi a fost ca în Ajunul Crăciunului, dar mai ales în Ajunul Anului Nou, să fie pregătit un inedit calendar cu ceapă, această legumă deosebit de folosită în bucătărie.

Se alegeau șase bucăți de ceapă din propria recoltă, de mărime egală și rotunde. Se tăiau cu un cuțit bine ascuțit în două părți egale între ele. Era presărată o cantitate egală de sare grunjoasă în fiecare. A doua zi respectiv de Crăciun și Anul Nou era interpretată starea vremii în noul an. În funcție de cantitatea de apă sărată aflată în fiecare jumătate de ceapă era prevăzută starea vremii din luna respectivă.

Cel mai mult era urmărită vremea în luna mai sperându-se să fie ploioasă, cunoscându-se din experiența anilor anteriori că *dacă plouă și în mai va fi mălai*.

De asemenea, erau urmărite lunile de vară în care se recoltau cerealele păioase sperându-se la un timp propice recoltării.

Acest obicei era practicat în fiecare an de anumiți oameni în vârstă. Pe ulița I-a locuia unul dintre cei mai cunoscuți și perseverenți ai acestui mod de precizare a timpului, Pătru lu Fron, vecinul de casă al familiei părintești. Interpretarea lui era de obicei exactă, prilej de mare mândrie în lunile în care vremea s-a potrivit cu prezicerile lui, repetând mereu: „*v-am zis io*”.

Praznicele de Crăciun și Anul Nou erau prilejuri de vizită a neamurilor venite din alte localități, în „gostie”, ceea ce reprezenta o mare cinste și bucurie.

În prezent, aceste zile sunt sărbătorite, de regulă, în cadrul restrâns al familiilor și neamurilor apropiate de gradul I, conform gradului de socializare mai scăzut decât cel din trecut.

IOAN OLĂRESCU

IDEEA UNITĂȚII NAȚIONALE A POPORULUI ROMÂN DE-A LUNGUL TIMPULUI

Conștiința de neam și de limbă, de apartenență la poporul român i-a marcat de veacuri pe românii de pretutindeni, iar dorința de unire nu a fost o idee apărută dintr-o dată în anumite perioade istorice, conjuncturale sau din voința unui conducător dornic de putere și mărire.

Unitatea națională a fost o dorință care s-a perpetuat de-a lungul secolelor și milenilor, și o putem întrezări încă de prin anul 3500 î.e.n., de când strămoșii noștri traco-geto-daci, înțelegeau că, locuind pe același teritoriu, într-un spațiu vast al Europei centrale și de Sud-Est, având aceeași limbă, credință religioasă, aceleași tradiții, sunt de același neam, aparțin unei mari familii.

Cercetând istoria noastră din timpurile antichității și până azi, vedem că au existat numeroase momente, când traco-daco-geții au reușit să realizeze unitatea lor politică, statală, suveranitatea, independența și indivizibilitatea – elemente supreme, primordiale, pentru un popor. Construcția pe care s-a bazat unitatea lor a fost mai întâi obștea sătească liberă, apoi uniunea de obști, care au dus la formarea regatelor antice, întrucât din trunchiul mare al pelasgilor care formaseră în timpuri străvechi „Marea Europă”, se despart întinse regate ale urmașilor acestora; ca cel al massagetilor (geții cei mari conduși de regina Tomyris, o formațiune care se întindea pe un teritoriu vast, din Nordul Mării Negre până dincolo de Marea Caspică spre Asia Centrală și care a înfrânt pe unul din cei mai puternici regi, Cyrus al II-lea, conducătorul imperiului persan). Ca regatul lui Aetes de pe la 1250 î.e.n. și cel dac, cel mai important după cel al massagetilor, condus de Dromihete, Burebista și Decebal în sec. I al erei noastre. Cel dintâi unificator al neamului geto-dac a fost regele Burebista, care a văzut necesitatea unității și solidarității triburilor pentru a face față expansiunii tot mai agresive a romanilor. Și așa a consolidat un stat puternic pe un spațiu enorm, care se întindea până în Boemia și Alpii austrieci, Nordul Carpaților până la Bug, de la Marea Neagră la cea Adriatică și până la Balcani.

„Burebista nu a fost numai cel dintâi și cel mai mare dintre regii din Tracia, ci primul și cel mai puternic dintre regii barbari ai Europei timpului său... și oricât de întinsă a fost stăpânirea lui Burebista, ea nu depășea niciunde aria de locuire a geto-dacilor, și în consecință nu poate fi vorba de cucerirea unor teritorii străine”, scrie Ion Horațiu Crișan în lucrarea „Burebista și Epoca sa” – Editura

Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

După destrămarea statului dac al lui Burebista, la o distanță de 130 de ani, regele Decebal încearcă o unificare cât mai largă a teritoriile dacice și a neamurilor geto-dace, mai ales a celor din Sudul Dunării. Acțiunile sale militare vizau în primul rând slăbirea Imperiului Roman și eliberarea marilor teritorii care au aparținut cândva Daciei Mari de pe timpul lui Burebista. Nu s-a reușit acest lucru, cu toate că au existat mai multe încercări în toată perioada stăpânirii romane, dar să nu uităm reușita Imperiului Amalilor în partea de Nord a Europei, distrus în anul 442 de către huni.

*Dacia în vremea lui Burebista și a lui Decebal
(sursa foto: cooltneamt.ro)*

Cu toate că au urmat vremuri vitrege, când în valuri succesive timp de 1000 de ani peste Europa s-au abatut popoarele migratoare, acea invazie pornită din imensitatea Asiei și încheiată cu marea invazie mongolă în anul 1241, strămoșii noștri nu au renunțat la ideea de unire și au încercat să refacă statul dac, pentru că și în aceste condiții ei au păstrat pe întregul lor spațiu de locuire, unitatea de limbă, a credinței religioase și a tradițiilor, chiar dacă le-a lipsit unitatea politică. Reușitele de acum nu sunt ca cele ale lui Burebista sau Decebal, dar vedem că în Europa occidentală medievală își fac apariția unele formațiuni politice statale cu denumirea de Dacia. (Într-o bulă papală, Danemarca, locuită de dani din triburile daco-geților este numită Dacia sau Dakša). „În a doua jumătate a sec. al XV-lea, istoria consemnează două zone geografice din Europa Occidentală, unde denumirile locale sunt însoțite de termenul daci/Dacia: daciai bavarezi și Dacia milaneză”. (I. Aurel Pop, Al. Simion, Re de Dacia, un proiect de la sfârșitul Evului Mediu). Primul scriitor al Suediei avea numele de Petrus de Dacia, la Paris găsim Collegium Dacicum, și despre aceste formațiuni avem informații în lucrarea unui pasionat cercetător și iubitor al istoriei reale a poporului nostru, George Pântecan,

cu titlul „Provincia Medievală Dacia din Europa Nordică”, apărută la Editura Fundația Academia Dacoromână, București, 2010.

Înfăptuirea Planului Dacic, de refacere a vechii Dacie sub o singură conducere și a unui singur conducător, a fost în atenția multor voievozi și domnitori, regi, căci fama și puterea de odinioară a Daciei nu s-a șters din memoria Europei, urmașii dacilor păstrau conștiința apartenenței de neam și dorința de unire. De aceea, multe personalități au încercat să realizeze acest deziderat, din punct de vedere politic și administrativ, chiar dacă unii dintre ei nu erau de națiune română. Dar aveau documente suficiente care dovedeau fără tăgadă că strămoșii românilor au locuit de milenii pe acest teritoriu care se numea odinioară Dacia.

După întemeierea Țării Românești și a Moldovei, unul dintre precursorii unirii este Mircea cel Bătrân – „domn al dacilor și domnul Daciei”, după cum a fost numit, și care își va mări considerabil teritoriul cu pământuri ce au aparținut și aparțineau Daciei. Vedem acest lucru din titulatura lui: „Io Mircea mare voievod și domn singur stăpânitor a toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, încă și spre părțile tătarești și herțeg al Almașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amândouă părțile peste toată Podunavia, încă până la Marea cea Mare și singur stăpânitor al cetății Dârstor”.

O politică de unitate națională și militară o duc în evul mediu românesc, lăncu de Hunedoara – „Ioan getul, regele dacilor și peonilor”, conducător pentru scurt timp al celor 3 Țări Românești. El va conduce în mod direct Ardealul în calitate de voievod între anii 1441-1456, Țara Românească în mod direct între 4 dec. 1447 și 1 febr. 1448, ca voievod și apoi, în mod indirect prin intermediul lui Vladislav al II-lea, vasal al lui Iancu, din 1 febr. 1448 până în anul 1456 (când Vladislav este omorât de Vlad Țepeș). Va conduce și Moldova între 5 ian. 1448 -dec. 1448, prin intermediul lui Petru al III-lea și Ciubăr Vodă.

Urmează Vlad Țepeș, cel care „obținuse, datorită geniului său militar, tot ceea ce Iancu de Hunedoara și cruciații săi îndrăzniseră doar să spere în campaniile din anii 1443-1445”, scrie istoricul militar, Mircea Dogaru, în lucrarea cu titlul „Dracula, Împăratul Răsăritului”.

Ștefan cel Mare și Sfânt va încerca să unească teritoriile românești și reușește într-o

mare măsură, prin numirea pe tronul Țării Românești a 3 voievozi aliați: Laiotă Basarab, Vlad Țepeș și Vlad Călugăru, fratele lui Vlad Țepeș, prin posesiunile pe care le avea în Ardeal (100 de moșii și avea titulatura de conte al Transilvaniei, la Curtea spaniolă este prezentat drept „ducele Moldovei și Valahiei”).

Îl urmează Pătru Măjariul – poreclit Rareș, os din stirpea lui Ștefan cel Mare, ales domn al Moldovei în 20 ian. 1527. El a păstrat de la Ștefan domeniile din Transilvania, a făcut alte cuceriri, astfel că stăpânea o mare parte din provincia ardeleană. Iar în Țara Românească l-a pus domn pe ginerele său, Vlad Înecatul.

Istoricul Octavian Radu consideră faptul că nu a avut Petru Rareș ideea unității naționale, a conștiinței de unire a românilor într-un singur stat, dar istoricul militar Mircea Dogaru îl contrazice pe acesta într-un articol din ziarul „Certitudinea” din martie anul 2018, spunând că el nu a fost străin de ideea unirii, poate i-a fost inoculată chiar de Ștefan. Toți cei care au încercat refacerea unității naționale a poporului român, au pornit de la necesitatea unității și solidarității în apărarea țării și a limbii române, a valorile naționale românești, pentru a face un scut în fața pericolului otoman și a altor mari puteri. Nu s-a putut realiza o unire deplină și din cauza invaziei popoarelor migratoare, a politicii de deznaționalizare dusă de statele vecine, care nu vedeau cu ochi buni un stat puternic așezat alături, dar și din cauza Papalității care a dus o politică de prozelitism, mai ales după marea schismă din anul 1504. Important este că de-a lungul veacurilor, pe strămoșii noștri, practic nu i-au despărțit nici Dunărea și nici Carpații, ei au păstrat continuitate în ceea ce privește limba, religia și tradițiile, au fost uniți în fața pericolului, s-au înrolat sub steagul unui conducător, fie că erau ardeleni, moldoveni sau din Valahia.

În sec. XVI-XVII, apar intenții de refacere a Daciei antice de către unele personaje occidentale, străine de neam, care aveau interesele lor proprii. Cel care a reușit o unire vremelnică a fost Giovanni Batista Castaldo. În anul 1546, ca general în fruntea armatei austriece a împăratului Carol al V-lea a ocupat Transilvania pentru o perioadă de 5 ani. În anul 1551 cu o ceată de mercenari l-a asasinat pe Gheorghe Martinuzzi, guvernatorul provinciei ce-și avea reședința la Vințul de Jos. Apoi prin tot felul de intrigi și trădări l-a îndepărtat de pe tronul Moldovei pe Ștefan Rareș și pe domnul Mircea Ciobanul din Țara Românească. Orgolios cum era și încântat de această realizare s-a autointitulat „Daciae Restitutori Optimo”, adică unificatorul vechii Dacii. Bate o monedă cu chipul său înconjurat de textul în latină „Ioan Batista Castaldus-Comandant Suprem”, iar pe revers imaginea sa în costum antic roman, întinzând mâna unei femei așezate, simbolizând Dacia și înconjurat de textul în latinește „Restauratorul cel mai bun al Daciei”. Dar în anul 1556 Castaldo este nevoit să părăsească Transilvania după ce a pierdut și Moldova și Țara Românească.

Ideea de unire a lui Castaldo a fost preluată de un alt personaj dornic de mărire și putere, Sigismund Bathory. Tot prin intrigi și înțelegeri oculte obține în 1552 la Praga, din partea împăratului Rudolf, promisiunea că va fi numit principe al Ardealului, Moldovei și Țării Românești. Avea un proiect de unire a acestor provincii pe care l-a denumit „plan dacic”. El recunoaște astfel existența și continuitatea românilor locuitori în Transilvania de pe timpul vechilor daci (un argument irefutabil pentru combaterea teoriei „spațiului vid”).

Mihai Viteazul
(Sursa foto: ro.wikipedia.org)

Acest plan dacic atestă existența și circulația ideii de unire și de refacere a teritoriului istoric al Daciei chiar la nivelul și în mediul dușmanilor noștri. Sigismund Bathory a realizat această unire doar pe hârtie. Pe Moldova a pus mâna prin trădarea domnului Aron-Vodă de către hatmanul Ștefan Răzvan. Acesta l-a arestat pe domnitor și a fost dus la Alba Iulia. Ca să scape de el, Bathory l-a mutat la castelul din Vințul de Jos unde a fost otrăvit, și unde în urmă cu 40 de ani a fost asasinat Martinuzzi. Sigismund nu a apucat să realizeze unirea în fapt, nu a reușit să înființeze o unire administrativă sau reforme. Și ducele de Orleans, în sec. al XVII-lea, la inițiativa consilierilor săi, a vrut să creeze un regat al dacilor, pe vatra vechii Dacii, prin unirea celor 3 țări românești pe care să le conducă. Țarina Ecaterina a II-a a Rusiei voia unirea Moldovei și Valahiei, idee pe care o promovează în anul 1782, inclusiv împăratul Napoleon avea în vedere înființarea unui stat dac în vechile hotare.

Cel mai important eveniment, de răsunet european, a fost unirea realizată de voievodul Mihai Viteazul, un excepțional militar și diplomat, domnitor în Țara Românească. El avea nevoie de ajutorul Transilvaniei pentru a putea ține piept turcilor, a înțeles că trebuie să trateze cu Bathory și să încheie un Tratat de Alianță cu acesta. În anul 1595 o delegație de boieri munteni trimisă în Transilvania îl trădează oarecum pe Mihai, pentru că ei semnează de fapt un Tratat de Vasalitate față de principele transilvan, acesta urmând să fie „principe al nostru și domn al țării noastre

Transalpine și rege ereditar al nostru”. Acum, Sigismund avea toate actele în regulă și se putea numi domn al Transilvaniei, Moldovei și Țării Românești, Mihai fiindu-i subaltern.

Nu mai că actele unirii nu s-au făcut de facto, iar în anul 1596 Sigismund este nevoit să renunțe la tron și la această unire făcută prin șantaj, înșelăciune și intrigi. În schimb, Mihai Viteazul își continuă ascensiunea fulminantă și devine cu adevărat domnitorul celor trei țări românești, ceea ce a însemnat o realizare remarcabilă. Cu atât mai mult, unirea din 1599-1600 a fost înființată pe conștiință istorică de neam și prin voință politică. „Nu există în istoria universală un alt om politic capabil să realizeze într-un timp atât de scurt ambele obiective fundamentale ale oricărui popor: independența și unirea”. (Ion C. Petrescu, în lucrarea „Mihai Viteazul”, pag. 9).

După anul 1800 sentimentul dacic devine general, termenul „dac” era tot mai mult folosit pentru toți românii și cel de „Dacia” pentru întreg teritoriul principatelor. Și în aceste condiții are loc mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu, dorită de toți românii, și chiar dacă intenția de unire nu putea fi o declarație oficială, ea înflăcăra cugetul și simțirea, era așteptată de întreaga națiune. Pentru prima dată va fi lansat un program modern de conducere și emancipare a țării. Românii ardeleni îl așteptau pe Tudor ca pe un izbăvitor, mulți au trecut Carpații și s-au înrolat în oastea lui de panduri, creând mari temeri imperialilor, căci ideea era ca, toți „ajutându-se unii pe alții, să câștige biruință, drepturi și libertăți”. Nu s-a putut, deoarece, Tudor Vladimirescu a fost asasinat în noaptea de 26/27 mai 1821.

Dar dorința de unire a românilor nu a fost înfrântă; ea s-a manifestat cu pregnanță și mai mare la Revoluția de la 1848, un alt moment important în lupta pentru idealul de veacuri al strămoșilor noștri. Strigătul românilor ardeleni pe câmpia Blajului, de a se uni cu Țara, avea caracter general, unitar, la nivelul întregii vetre a Daciei. Marele ideolog al Revoluției de la 1848, Nicolae Bălcescu a mobilizat în jurul său poporul și marii oameni politici patrioți, pentru înființarea unității politice, statale, în drepturile și hotarele ei firești, prin diverse proiecte revoluționare, întruniri populare, discursuri emoționante cu puternic sentiment patriotic. Mihail Kogălniceanu redactează la Cernăuți un „Proiect de Constituție pentru România Unită”. Însă, nici acum idealul unirii nu a putut fi realizat, și din cauza unor divergențe, viziuni neunitare manifestate între conducătorii revoluției, dar unii dintre participanții și militanții pentru unire, cum a fost Vasile Alecsandri, au participat la unirea Moldovei cu Țara Românească din anul 1859.

Unirea celor două principate avându-l domnitor pe Alexandru Ioan Cuza a fost momentul decisiv ce a dus la Marea Unire de la 1 decembrie 1918. Două personaje cheie au impulsivat această unire – la Iași colonelul Nicolae Pisoski și la București, Vasile Boerescu. Acesta din urmă are meritul uriaș

CREDINȚĂ

SF. IERARH NICOLAE

În amintirea Sfântului Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni, Biserica a rânduit să se citească în ziua praznicului una dintre cele mai frumoase Evanghelii, dar și una dintre cele mai grele de înțeles pentru creștinii zilelor noastre. Viața Sfântului Nicolae se potrivește foarte bine cu această Sf. Evanghelie, dar viața multora dintre creștinii de astăzi este atât de departe de învățăturile ce se găsesc în ea, încât nici nu ai putea să le spui serios ceea ce a spus Iisus ascultătorilor Săi, pentru că ar crede că îți bați joc de ei! Și dacă se vor găsi unii dintre noi, care vor înțelege ceva din cuvintele lui Iisus, totuși suntem încă departe cu toții prin viața noastră și prin faptele noastre de învățăturile Lui! Dacă vom cumpăni din nou cele spuse de Iisus în Sf. Evanghelie ne vom convinge că e adevăr în ceea ce am spus.

„*Fericiți cei săraci, căci a voastră este împărăția lui Dumnezeu*” (Luca 6, 20). Așa a zis Iisus ascultătorilor Săi. Dar cum a înțeles El cuvintele acestea? Oare a înțeles El așa, că *toți cei săraci* vor câștiga împărăția lui Dumnezeu, numai pentru că sunt săraci, chiar și dacă murmură împotriva lui Dumnezeu pentru sărăcia lor, chiar și dacă sunt gata să facă și rele numai să-și adune avere? Nu, nu așa a înțeles Iisus cuvintele de mai sus. Prin „*cei săraci*” a înțeles numai pe aceia care sunt mulțumiți cu ce le-a dat Dumnezeu și care își poartă cu răbdare sărăcia lor, silindu-se cum pot mai bine să țină poruncile și toată legea lui Dumnezeu. Tot printre „*săracii*” pe care îi ferește Iisus, sunt și aceia care au averi, dar care nu-și lipesc sufletul de ele, ci ajută din ele pe cei lipsiți și le folosesc întru toate după voia lui Dumnezeu.

Cât de neînțelese sunt aceste cuvinte:

„*Fericiți sunt cei săraci*” pentru aceia care își pun toată fericirea lor în averile cele trecătoare! Chiar dacă nu se ridică împotriva lor cu vorba, totuși faptele și convingerile lor sunt de-a dreptul contrare acestor cuvinte ale lui Iisus Hristos. Ei îi socotesc *fericiți*

pe cei bogați, pe cei ce înnoată în belșugul tuturor bunătăților pământești. Și despre aceasta sunt atât de convingși, încât nu cruță nici o oboseală, nici o jertfă, numai ca să poată aduna avere! Iar dacă ai încerca să-i convingi că nu cei bogați sunt fericiți, ci cei săraci, ar crede că glumești. Deci, pe cine vom urma? Cine poate să cunoască adevărul? Iisus, Fiul lui Dumnezeu, ori oamenii cei orbiți de patimi și de păcate?

preot iconom-stavrofor
HORIA ȚĂRU

pentru că a emis într-un cadru oficial, în adunarea electorală, propunerea dublei alegeri și i-a pus pe membrii prezenți să facă jurământ pentru alegerea lui Cuza. El a spus în măreața zi de 24 ian 1859: „această persoană este Alexandru Ioan Cuza domnul Moldovei. Să ne unim asupra acestui nume și posteritatea ne va binecuvânta, țara ne va întinde mâinile și conștiința noastră va fi împăcată că ne-am îndeplinit o dorință sfântă”. Astfel, Al. Ioan Cuza a realizat unirea de bază pentru cea care avea să vină, cu alte întregiri teritoriale.

Cu adevărat unirea, idealul de veacuri și milenii al românilor, va fi îndeplinită prin voința întregului neam românesc, prin crearea statului național unitar român și indivizibil, de la 1 Decembrie 1918,

conșfințit la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

CONSTANȚA SYLVIA HÂRCEAGĂ

Bibliografie

- Francisc, Păcurariu, *Românii și maghiarii de-a lungul veacurilor*, Editura Minerva, 1988
Andrei Oțetea, *Istoria Poporului Român* - Biblioteca de istorie 1970
Revista „Certitudinea” martie 2018
Dan-Silviu Boerescu, *Istoria României Subterane*
Adrian Iscru, *Dacia și proiectele de refacere a Daciei*, Editura Burebista, București, 2019
Alexander E. Ronnett, *Neam fără noroc sau Blestemul lui Zamolxe*, Editura Vicovia, Bacău, 2008

UN GÂND PE LUNĂ

„Fiecare loc de pe pământ are o poveste a lui, dar trebuie să tragi bine cu urechea ca să o auzi și trebuie un dram de iubire ca s-o înțelegi.”

NICOLAE IORGA

ȘTEFAN CEL MARE
PRECURSOR AL UNIRII
DRAMA ISTORICĂ „MIRA”
DE MIHAI EMINESCU

- „Prin nouri spați, prin umbra a oamenilor cari
Frământă lumea-întreagă în visele lor mari,
Eu văd o stâncă albă, o stâncă de argint,
Lucind pin veacuri negre, pin moarte mări lucind,
Lucind peste morminte cu fața ei senină,
Și văd că-n lumea asta fui umbra-i de lumină.
Acea sublimă stâncă ce stă cu capu-n cer
E-unirea României...E visul meu de fier
Ce l-am avut o viață făr-să-l pot ridica.
Azi sufletu-mi înceată, se stinge viața mea,
Azi sufletu-mi înceată și ochiul meu se stânga
Dar las o moștenire ce-am scris-o cu-al meu sânge,
Las României toate grozavul frumos vis
Ca-n fruntea ei senină etern să steie scris!
Ridic cupa de aur în santa pomenire
Celui ce priceput-a înalta lui menire!”

- „Mai bine-n loc de-a ține cu regii cei tirani,
Ați trece în Ardealul rob de zeci de ani
Și craiului de-acolo să-i dați un crunt război
Să dezrobiți un popor cu sânge, grai ca noi!
De unde Tisa mândră prin stâncile-i tresare
Pân-unde aruncă valuri întunecata mare
E un popor! O limbă! Un singur Dumnezeu!”

- „E-un popor! Numai unul! Și-o limbă
— numai una!

(Pe oamenii aceștia pe toți îi împreună.)
Fă taurul Moldovei să poarte cu mândrie
Pe fruntea-i trei coroane... și-o singură Domnie
Să-ntindă cu putere aripile-i de fier
Din Dunărea cea caldă la Nistrul cel de ger!”

MARI MAGISTRAȚI AI ALMEI MATER TIMISIENSIS

122 DE ANI DE LA NAȘTEREA PROF. UNIV. EMERIT DR. DOCENT ȘT. IOAN CUREA 30 MARTIE 1901 – 01 MARTIE 1977

Învățământul superior și cercetarea științifică din Banat poartă pe firmamentul deceniilor de la mijlocul precedentului secol, asemănător unui astru strălucitor, personalitatea academică a Prof. univ. emerit. Dr. docent șt. IOAN CUREA, un adevărat precursor al procesului organizat de instruire și educare prin școli din această parte de țară.

S-a născut în satul Iertef, o mică așezare, situată pe o terasă joasă de luncă, de pe malul stâng al pârâului Ciclova, afluent al râului Caraș.

În lucrarea „Colonizarea șvabilor în Banat”, apărută în anul 1924, autorul Traian Simu, profesor la Liceul „General Ioan Dragalina” din Oravița, la paginile 30 și 31, face referire la așezarea Häuerdorf, cu următorul text: „Colonia aceasta (Iertef, n.n.) pare că s-a întemeiat la anul 1720 de către niște coloniști care lucraseră în minele de la Oravița, botezându-și satul „Häuerdorf”, după meseria ce-o executau...”

În urma războiului survenit la 1737, coloniștii părăsesc definitiv comuna, așezându-se dintre aceștia agricultorii la Vârșet, iar minerii la Oravița. În locul lor se stabilesc românii din satele vecine, transformându-se astfel Häuerdorf în „Ierteful de azi”.

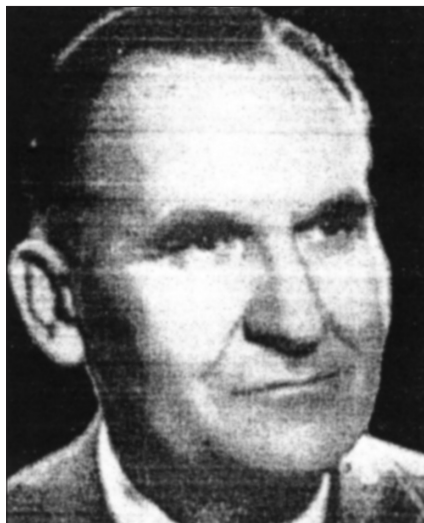
Pregătirea școlară primară a început-o și a terminat-o la Școala din satul natal, unde dascălii confesionali i-au sădit dragostea pentru slova scrisă românească, pentru frumusețile naturii în mijlocul căreia copilarise și pentru trecutul istoric glorios al poporului român.

Deși avea un fizic mai firav la această vârstă a copilăriei, la clasă, elevul Ioan Curea se dovedise înzestrat cu un grad superior de inteligență, ceea ce îi determină pe părinți, care se bucurau în comunitatea sătească de respect și aleasă omenie, și în buna tradiție a locului, să-l înscrie la Liceul maghiar din orașul situat în imediata apropiere a satului său de baștină, Biserica Albă (Banatul istoric românesc).

După ce parcurge șase ani de învățatură, în sus-amintita urbe, cu o populație relativ omogenă, în georizontul local se ivesc conjuncturi istorice nefericite: ocuparea, în toamna anului 1918, de către armata regală sârbă, a Banatului istoric și Hotărârea Conferinței de Pace de la Paris din 27 iunie 1919 prin care provincia bănățeană este împărțită între România și Regatul Sârbilor, Croaților

și Slovenilor (din 1929 Iugoslavia), ceea ce face ca elevul să-și întrerupă cursurile școlare, iar pe o mare parte din intelectualii români să-și părăsească posturile lor și să treacă în România, condițiile din noul regat sârbesc fiind de așa natură că minoritatea românească a fost stingherită în aspirațiile de afirmare național-culturală.

În atari împrejurări, total nedorite, părinții și copilul trec Carpații și sosesc în ora-

Prof. dr. Ioan Curea – Rector, 1962-1971

șul de la poalele Tâmppei, Brașov. Fiul este înmatriculat la Liceul românesc „Mitropolit Andrei Șaguna”, aici parcurgând încă un an din cadrul ciclului școlar de cultură generală și pregătire multilaterală.

În scrierile sale memorialistice, referindu-se la acest mare burg transilvănean, academicianul Gabriel Țepelea amintește de ilustrarea catedrei de limba și literatura română de la vestitul liceu, la care s-a înscris și l-a frecventat tânărul elev cărășean, de către profesorii de elită Nicolae Cristea și Aron Demian, ce i-au insuflat tânărului învățacel dragostea pentru domeniul artei beletristice, însă pasiunea pentru știință a preacumpănit.

În toamna anului 1919, elevul Ioan Curea revine în Banat, la Lugoj, se înscrie și urmează la Liceul „Coriolan Brediceanu”, cursurile anului terminal, luându-și totodată examenul de bacalaureat, în iunie 1920, cu „Mențiunea Prematur”.

Având aptitudini reale și înclinație specială spre științele exacte, în vara anului

1920 se prezintă la Concursul de admitere, la Facultatea de Științe, Secția Matematică a Universității din Cluj, fiind admis printre cei mai buni. De-a lungul celor patru ani de studii, s-a remarcat drept un foarte bun student, disciplinat și receptiv la cele predate la orele de curs și seminarii. În anul 1924, la absolvirea facultății, se prezintă la examenul de licență în matematică, susținând teza: „Ecuatiile diferențiale cu derivate parțiale”. Este declarat reușit cu Mențiunea „Foarte bun, cu distincție”.

După absolvirea facultății cu examen de licență, Ioan Curea își începe activitatea profesională, fiind încadrat ca asistent la Laboratorul de Mecanică și Geometrie al Universității clujene, până în anul 1927. Întrerupe activitatea în învățământul superior și în vara aceluiași an, 1927, la Iași, își susține examenul de capacitate, promovat cu brio, ceea ce îi facilitează titularizarea, ca profesor de matematică, la Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, unde va funcționa în perioada 1927-1931. În acest din urmă an, 1931, la Cluj susține examenul pentru matematici comerciale, ușurându-i predarea și la Școala de Comerț din Lugoj.

Activitatea didactică, la catedră, în perioada sus-amintită, a fost însoțită de elaborarea unor lucrări destinate elevilor și studenților. Între acestea se numără: „Exerciții de analiză matematică”, Cluj, 1925 și „Elemente de cinematică pentru clasa a VI-a secundară”, București, 1930.

Mai vechiul deziderat spre care a năzuit Profesorul Ioan Curea, încă din primii ani de liceu, predilecția pentru astronomie-cosmografie pentru care a avut înclinații speciale, determină revenirea, după anul 1931, în orașul situat pe râul Someșul Mic ca astronom la Observatorul Astronomic din Cluj și asistent la Universitate, unde, cu competențe științifice a seminarizat studenții la disciplinele: matematică (matematici speciale, algebră, geometrie, analiză matematică), fizică, mecanică, geografie și astronomie. Concomitent continuă să lucreze și în învățământul secundar, la Liceul nr. 2 „Gh. Barițiu”.

Tot în această perioadă se înscrie la doctorat și, după studierea aprofundată a sistemelor stelare, corpurilor și fenomenelor cerești, în anul 1937 susține teza de doctorat cu titlul „Determinarea polului cerses pe cale astrografică”, care a fost evaluată ca

excepțional – însoțită fiind de distincția „Magna cum laude”. În anul următor, 1938, teza a văzut lumina tiparului, în colecția Monografii matematice, publicate sub îngrijirea profesorilor de la Secțiunea de Matematici a Universității din Cluj.

În anul universitar 1939-1940 se integrează în cadrul Academiei de Înalte Studii Agronomice din Cluj, pe postul de Conferențiar la catedra de matematică-mecanică.

La data de 30 august 1940 se semnează la Viena documentele „arbitrajului” germano-italian („Diktatul de la Viena”) prin care partea de nord a Transilvaniei (43.490 kmp. și 2.667.000 de locuitori) este smulsă României și este predată Ungariei horthiste.

Din primele zile ale lunii septembrie, 1940, trupele armatei maghiare ocupă Clujul, determinând facultățile Universității să se refugieze la Sibiu și Timișoara. Școlii Politehnice din orașul de pe Bega îi sunt subordonate până la reîntoarcerea în anul 1945, Facultatea de Înalte Studii Agronomice și Facultatea de Științe (secțiile de matematică, fizică, chimie, științele naturale), contribuind la consolidarea unei prestigioase vieți academice în Timișoara. La valorosul corp profesoral al Școlii Politehnice se adaugă eminenți universitari veniți de la Cluj: Alexandru Borza, Raluca Ripan, Emil Racoviță, Coriolan Drăgulescu, Ioan Curea, Caius Iacob, Mihai Ghermănescu ș.a.

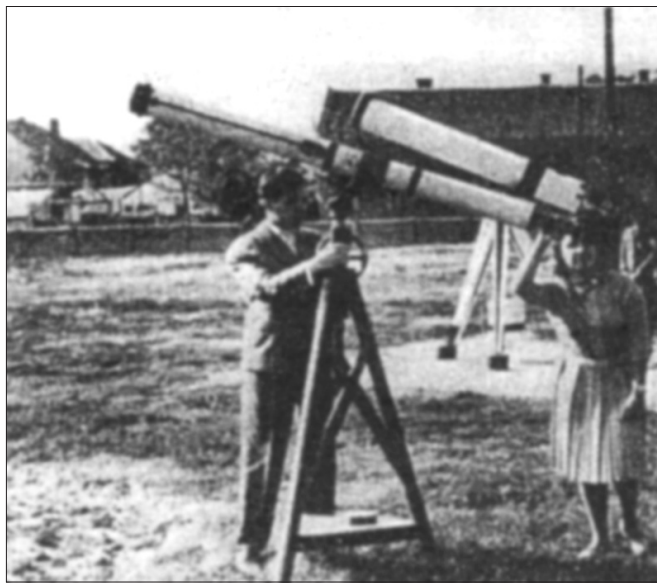
Simultan cu atribuțiile anterioare de predare – specialitatea Matematică-Mecanică la Facultatea de Agronomie din Cluj (care funcționa acum la Timișoara), o prolifică activitate didactică, la catedră, o prestează în acest timp profesorul Ioan Curea la Liceul „C.D.Loga” (1940-1941), la Liceul Militar „Mihai Viteazul” (1941-1943) precum și la Școlile de Conducători de Lucrări Publice și de Agenți Hidraulici din cel mai mare oraș al Banatului.

În anul 1945 ia ființă, la Timișoara, Facultatea de Agronomie, iar prin Decretul prezidențial nr. 161, din 22 iulie 1948, se înființează Facultatea de Chimie Industrială, ambele parte integrantă a Școlii Politehnice timișorene, în cadrul cărora Prof. Ioan Curea a predat disciplinele Matematică-Mecanică și Fizică până în primii ani ai următorului deceniu.

Evenimentul principal, de importanță națională, ce s-a produs în a doua parte a anului 1948 a fost Reforma Învățământului, instituită prin Legea nr. 175/1948, care definea principiile fundamentale de organizare a învățământului superior din România. Detaliile de organizare ale acestui învățământ au fost precizate în Decizia nr. 263.327 din 25 octombrie 1948.

Din conținutul masivei Monografii a Universității din Timișoara, alcătuită de către Prof. univ. dr. Ioan Munteanu și Prof. univ. dr. Rodica Munteanu, apărută la Editura Universității de Vest, în anul 2004, reiese, potrivit sus-amintitei Decizii, că la Timișoara se constituiau unitățile de învățământ superior: a) Institutul Politehnic; b) Institutul de Medicină; c) Institutul Agronomic; d) Institutul Pedagogic.

În cadrul Institutului Pedagogic, care a înrăurit în mare măsură întreaga activitate ulterioară în învățământul universitar a pro-

Studentii deprind mânăuiera diferitelor instrumente de observație

fesorului Ioan Curea, se înființează o singură Facultate de Matematică-Fizică, cu durata studiilor de 3 ani. Avea ca obiectiv: pregătirea de cadre didactice pentru învățământul de cultură generală și, prin selecție, pentru învățământul superior. Absolvenții erau încadrați ca profesori în școlile elementare și medii.

Facultatea de Matematică-Fizică și-a început activitatea la 19 ianuarie 1949 cu un număr de 82 de studenți. Activitatea la catedra Facultății de Matematică-Fizică a Prof. Ioan Curea este menționată din anul universitar 1950-1951.

Anul universitar 1952-1953 marchează o nouă etapă în evoluția Institutului Pedagogic. Durata studiilor la Facultatea de Matematică-Fizică este stabilită la patru ani, iar programele de învățământ și cele analitice sunt structurate corespunzător. Noua denumire este acum: Institutul Pedagogic de patru ani din Timișoara.

Din anul universitar 1957-1958 durata studiilor la Facultatea de Matematică-Fizică este stabilită la cinci ani. Noua denumire devine acum: Institutul Pedagogic de cinci ani din Timișoara. Planul de învățământ și programele analitice sunt adaptate acestei realități. Ca structură organizatorică, Institutul Pedagogic din Timișoara se află la același nivel cu Universitățile din România.

În contextul celor de mai sus, la 27 septembrie 1962, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri, nr. 999 se schimbă denumirea Institutului Pedagogic în Universitatea din Timișoara.

Cu anul universitar 1974-1975, ministrul învățământului stabilește o reorganizare a structurii facultăților, specializărilor și catedrelor din universitate, Facultatea de Fizică devine Secție alături de cea de Matematică într-o Facultate de Științe ale Naturii. Facultățile de 3 ani sunt transformate în Secții de trei ani, atașate la Facultățile de 4 ani sau grupate în Facultatea de Învățământ Pedagogic. Decretul nr. 2009/1977 dispune apoi lichidarea Secțiilor pedagogice de 3 ani.

În tot timpul și în ansamblul acestor organizări și reorganizări ale învățământului pedagogic și universitar timișorean și până când a survenit pensionarea pentru limită de vârstă și muncă depusă, la mijlocul anilor '70, Prof. Ioan Curea a rămas constant în predarea la orele de curs ale studenților, a matematicii, a fizicii, dar mai ales, cu reală pasiune a Astronomiei.

Tot în perioada premergătoare pensionării, Prof. Ioan Curea a inițiat, organizat și predat la studenții Secției de Fizică a Facultății de Științele Naturii un curs de Astrofizică și Cosmologie.

Pentru a veni în ajutorul studenților de la Facultatea de Matematică-Mecanică, în însușirea de către aceștia a cunoștințelor predate, a imprimat la Tipografia Universității trei ediții: 1971, 1972, 1973 a cursului: Introducere în astronomie.

Activitatea de cercetare științifică a Prof. Ioan Curea poate fi apreciată în opinia unor cercetători ca remarcabilă. Două au fost domeniile cercetărilor sale științifice de-o viață: Astronomia și Seismologia. În ambele domenii rezultatele au fost deosebit de fructuoase.

Îndrumătorii și formatorii în devenirea sa, ca astronom și seismolog, au fost: Prof. univ. Gheorghe Bratu (1881-1941) în perioada studiilor universitare la Cluj și Academicianul Prof. univ. dr. Gheorghe Demetrescu (1885-1969) cu prilejul completării cunoștințelor în domeniul Matematicii și al Fizicii, precum și al frecventării unor studii de specialitate în Astronomie la Universitatea din București.

Atât în Astronomie cât și în Seismologie, Prof. Ioan Curea a plecat de la necesitatea producerii de instrumente și laboratoare de cercetare precum și de-o efectuare sistematică a cercetărilor. (va urma)

Prof. dr. IOAN ATNAGEA
Timișoara

ZBURĂTORUL CU PROTEZE LA AMBELE PICIOARE – GHEORGHE BĂNCIULESCU –

Fiul maiorului Gheorghe Bănciulescu dintr-un regiment de dorobanți din nordul bătrânei Moldove, tânărul Gheorghe Bănciulescu a îndrăgit de copil haina militară. A urmat mai întâi Liceul militar din Iași, iar apoi, după absolvirea acestuia, Școala de ofițeri de infanterie din Botoșani. În timpul primului război mondial, îndeplinind funcția de comandant de pluton, sublocotenentul Gheorghe Bănciulescu a luat parte cu Regimentul 53 și 13 infanterie la luptele de la Jiu, Nămolosa și de la Corbu. După terminarea războiului, în ciuda împotrivirii părinților, s-a prezentat la examenul de admitere în Școala de pilotaj de la Tecuci. Deși verdictul comisiei medicale a fost „inapt pentru arma aviației”, sublocotenentul Gheorghe Bănciulescu a perseverat și a trecut cu bine peste canoanele medicilor militari. Mult mai târziu, a aflat că tatăl său intervenise pe lângă comisia medicală pentru a-l declara inapt aviației.

A absolvit Școala de pilotaj când aviația română începea să cucerească distanțe, înălțimi, recorduri de viteză.

Cel de-al treilea deceniu al secolului XX poate fi pe drept considerat „deceniul marilor raiduri aviatice”. Încetul cu încetul, aviația dobânda o faimă mondială. În numeroasele competiții, piloții și aparatele lor depășeau recorduri la viteză, la distanțe, la altitudini. Piloții români au fost prezenți la mai toate competițiile aeriene, mulți dintre ei devenind recordmeni și cunoscuți chiar dincolo de hotarele bătrânului nostru continent. În vara anului 1926 a avut loc un astfel de concurs între aviatorii români și francezi pentru stabilirea recordului de viteză pe ruta București – Paris – București.

Echipajul nostru a fost format din campionii aviației, căpitani Gheorghe Bănciulescu și Romeo Popescu. La 23 august 1926, într-o zi călduroasă și frumoasă de vară, cei doi piloți au părăsit aeroportul Pipera cu un avion „Potez XV”, denumit simbolic „Aurel Vlaicu”.

Lăsând în urmă orașul și Școala de pilotaj, care-i consacraseră ca zburători, colegii și mulțimea venită în număr mare la aeroport, cei doi piloți s-au așternut la drum. Distanța de 2.300 km, de la București la Paris, a fost parcursă în 13 ore și 20 de minute de zbor. Timp de aproape o zi, aviatorii români

au plutit cum se spune între Cer și pământ, temerarul lor zbor fiind mult apreciat atât pentru faptul că acesta era primul zbor direct până la Paris, cât și pentru că aparatul era destinat pentru efectuarea unor raiduri pe distanțe de ordinul a două mii de km.

Pentru performanța obținută și pentru reușita acțiunii întreprinse de a lega Parisul de București pe calea aerului, guvernul francez a oferit în dar căpitanului Gheorghe Bănciulescu un avion. Pentru a aduce trofeul la București, piloții români au hotărât ca distanța să fie parcursă separat, fiecare cu câte un aparat și pe trasee diferite.

Terminându-se pregătirile, căpitanul Romeo Popescu, luând la bord, în calitate de observator aerian, pe căpitanul Emanoil Ionescu, s-a înopoiat la București prin Marsilia. Peripețiile n-au lipsit însă, așa cum s-a văzut.

Echipajul format din căpitanul Gheorghe Bănciulescu și mecanicul de bord Ion Stoica a decolat de la Paris în ziua de 12 septembrie 1926 cu avionul oferit drept cadou de guvernul francez. Ruta a fost însă alta decât cea stabilită pentru primul echipaj.

Peripețiile pe această rută au fost și mai mari. Zborul a decurs în bune condiții până deasupra Cehoslovaciei. Pentru traversarea regiunilor muntoase aparatul a trebuit să atingă o altitudine de 1.350 – 1.380 metri. Un puternic vânt lateral a deplasat avionul de pe traiectul calculat de pilot deasupra unor vârfuri de munți cuprinse de ceață. Datorită vizibilității reduse catastrofa a fost inevitabilă. Aparatul s-a ciocnit de culmea Hirschbrun.

În procesul-verbal întocmit și semnat de șeful de post din comuna cehoslovacă Stara Ves, se putea citi că accidentul a avut loc pe culmea Poiana Înaltă, la 400 de pași de Izvorul Cerbului. „Înăuntrul cadastrului comunei Zdarsky-Potok – se arăta în documentul amintit – a căzut un avion cu însemnele F.A.H.D.C. Zenith-931-25, aparținând companiei aeriene franco-române. Identitatea zburătorilor: căpitanul aviator Gheorghe Bănciulescu și mecanicul Ion Stoica. Prin sfărâmăturile avionului au fost găsite: haine, încălțăminte, bani, un ceas de mână, obiecte personale și un pachet de măști roșie, galbenă și albastră”.

Consemnările șefului de post din Stara Ves ne arată ceea ce rămăsese din intenția

căpitanului Gheorghe Bănciulescu care cumpărase, de la Paris, trei bucăți mari de pânză, pentru a confecționa un mare tricolor, cu dorința de a-l desfășura deasupra aerodromului Pipera, la reîntoarcerea în patrie. În felul acesta pilotul român dorea să marcheze victoria aviației române în marele raid.

Mecanicul Ion Stoica a fost grav rănit și a încetat din viață. Căpitanul Gheorghe Bănciulescu, cu ambele picioare zdrobite, a fost dus pe o targă improvizată din pânză și chingile parașutei până la cel mai apropiat spital. În dorința de a-i salva viața, medicii cehoslovaci i-au amputat pilotului român ambele picioare mai jos de genunchi.

Deși cu proteze la ambele picioare, căpitanul Gheorghe Bănciulescu nu s-a lăsat învins de soartă. A vrut și a reușit să facă ceea ce pentru mulți era imposibil.

Ajutându-se de un baston, a învățat mai întâi să meargă, apoi să conducă mașina și din nou avionul. Aflându-se la Paris, a închiriat de la un garaj de mașini, un automobil, cu care și-a verificat reflexele și potențialul protezelor de la picioare.

Bucuria lui Gheorghe Bănciulescu a depășit orice imaginație, atunci când a pornit singur la drum. Era pentru prima oară după accident. Cu puțină stângăcie și nesigurăță, la început, dar după primele sute de metri, Gheorghe Bănciulescu a început să stăpânească cu autoritate forța motorului și volanul mașinii. Acest lucru l-a făcut să-i scrie imediat instructorului său de zbor din Școala de pilotaj din Tecuci, locotenentul Nicu Tănase: „Sunt fericit și în curând voi fi din nou pe aerodrom. Momentele de șovăială, pe care astăzi regret să le fi avut, le voi uita cu desăvârșire în carlinga avionului cu care mă voi înălța singur. Ajuns în patrie vreau primul zbor să-l facem împreună. De data aceasta, fostul elev se va strădui să reconfirme încrederea ce i-ai arătat-o când, cu tresa de sublocotenent pe umerii săi prea tineri, te-a rugat să-l înveți tainele mașinii de zburat”.

Nu numai plimbările cu mașina pe străzile Parisului i-au dat lui Gheorghe Bănciulescu speranța și încrederea că într-o zi va fi din nou în carlinga avionului și va zbura, ci și una din întrevederile avute cu Traian Vuia, părintele aviației românești. În una din zile, Traian Vuia i s-a adresat cu calmul lui caracteristic: „E adevărat că viața noastră, a zburătorilor, e amenințată din clipă în clipă, dar este atât de minunată, încât n-am schimba-o cu alta monotona. Am impresia,

convingerea pot spune, că în curând, ziarele vor elogia performanțele aviatice ce le vei întreprinde, reluând firul de acolo de unde l-ai lăsat agățat în munții Cehoslovaciei. Eu personal îți urez noroc, fiindcă îl meriți cu prisosință, dragul meu”.

Urarea lui Traian Vuia a fost de bun augur și mai mult decât stimulatoare. Reîntors în țară, Gheorghe Bănciulescu, hotărât și cutezător mai mult ca oricând, și-a reluat activitatea pe aerodrom și chiar antrenamentele de zbor. Era pentru prima dată în istoria aviației mondiale, când un om fără ambele picioare putea să zboare în calitate de pilot. În parte, mai fusesse un precedent în Franța. Căpitanul Dagnaux a reușit să zboare în timpul primului război mondial cu un singur picior.

Gheorghe Bănciulescu a demonstrat lumii întregi că se poate zbura cu ambele picioare protezate

Bucuria acestei mari cutezanțe a fost trăită cu mare intensitate de realizatorul ei, care a exprimat-o în următoarele fraze: „E minunat să poți avea din nou încredere în tine, să te bizui pe propriile tale forțe, să nu depinzi de nimeni. Ceas cu ceas, zi cu zi, am pregătit în taina sufletului meu această evadare în spațiu în care, desigur, puțini mai credeau. Mi-am învins clipele de șovăială inerente oricărui om, mi-am impus o voință de fier, am comandat acestor picioare mutilate să umble și, cu prețul unor suferințe pe care nu le voi mărturisi niciodată, mi-au dat ascultare. Viața a fost totuși darnică, oferindu-mi izbândă de astăzi pentru care îi sunt recunoscător”. Pentru marea performanță realizată, cât și pentru marele raid întreprins înainte de accident, președintele Republicii Franceze i-a conferit la 22 octombrie 1927

lui Gheorghe Bănciulescu, Ordinul „Legiunea de onoare” și gradul de „cavaler”. În scurt timp, Gheorghe Bănciulescu a devenit instructor de zbor în cadrul Școlii de pilotaj, iar la numai doi ani de la accidentul aviatic din Cehoslovacia, la 20 mai 1928, a luat parte la un mare miting al aviației cu participarea unor ași ai aviației de peste hotare,

ce a avut loc pe aerodromul de la Băneasa. Spre satisfacția tuturor zburătorilor români și străini, Gheorghe Bănciulescu s-a clasat pe locul întâi.

Prin evoluțiile sale aeriene, prin siguranța și precizia figurilor executate, a demonstrat participanților din țară și de peste hotare arta de a pilota avionul, deși ambele picioare îi fuseseră înlocuite cu proteze de lemn.

Fiind un animator al dezvoltării aviației românești, în anul 1930, Gheorghe Bănciulescu a fost ales în funcția de secretar general al Aeroclubului Român și, un an mai târziu, a desfășurat o bogată activitate în vederea organizării Congresului Federației Internaționale a Aeronauticii la București și Sinaia.

Numeroși delegați ai celor 34 de țări participante au avut numai cuvinte de laudă la adresa organizatorilor. Atras de vraja marilor raiduri aeriene, în toamna anului 1933, a zburat cu un avion de fabricație românească de tipul „Set-41”. Atunci Gheorghe Bănciulescu a realizat un circuit european pe itinerarul București – Barcelona – Madrid – Paris – Londra – Paris – Strassbourg – Praga – Belgrad – București, parcurgând impresionanta distanță de 8.000

de kilometri.

În anul următor (1934), cu un avion „I.A.R.”, temerarul pilot a efectuat trei raiduri fără escală pe următoarele distanțe: București – Varșovia; București – Praga și București – Paris.

Tot în anul 1934, cu un avion monomotor „Stinson” a efectuat două raiduri

internaționale. Decolând de la Paris, a zburat peste teritoriul Italiei, peste Marea Mediterană și, străbătând nordul continentului african, a ajuns la Cairo. De acolo, s-a înapoiat prin Tripoli la Paris. Cel de-al doilea raid a avut ca punct de plecare capitala țării noastre, iar ca țintă orașul Damasc, survolând Asia Mică.

Apreciindu-l ca pe unul din cei mai de seamă piloți ai lumii, Federația Aeronautică Internațională a apelat la serviciile lui Gheorghe Bănciulescu, solicitându-l să verifice condițiile de zbor pe noi rute aeriene, în special în Africa. Răspunzând cu promptitudine solicitărilor, în anul 1935 Bănciulescu și-a luat zborul spre Cairo, decolând de pe aerodromul Meaulte, de la nord de Paris, cu un avion bimotor „Potez-56”, trecând pe deasupra Italiei, Siciliei și nordul Africii. La bordul aparatului s-a aflat pe timpul efectuării acestui zbor de prospectare chiar președintele Federației Internaționale Aeronautice, tot un român, în persoana pilotului George V. Bibescu.

Distanța până la Cairo, de 15.000 kilometri, a fost parcursă în 55 de ore de zbor. La 18 martie 1935, Bănciulescu a decolat de la Cairo îndreptându-se pe o rută complet necunoscută spre Khartum, în lungul Nilului; de aici la El Obeid, El Facher, Abecher, Fort Lamy, Bangui, Bangasson, Yuba, Malakal și, prin Atbara, din nou la Cairo. După o scurtă pauză, la Cairo, a trecut în Asia Mică la Raiak, Damasc, Palmyra, Gaza, revenind tot la Cairo.

Acest raid care a însemnat un total de 13.000 kilometri în 72 de ore de zbor s-a încheiat cu succes la 2 aprilie 1935. Din nefericire acest raid a fost ultimul pentru Gheorghe Bănciulescu, deoarece contractând o boală tropicală, organismul a cedat. Vestea morții lui Gheorghe Bănciulescu a întristat inimile tuturor aviatorilor patriei noastre, a cetățenilor de rând care i-au cunoscut performanțele.

Marele istoric român Nicolae Iorga, cuprins de compasiune, a scris în ziarul „Neamul românesc” câteva fraze, făcând portretul marelui zburător: „Picioarele i-au fost zdrobite și au trebuit tăiate. Pe cine oare, după o așa de grozavă nenorocire, nu l-ar fi cuprins deznădejdea, căutând doar un colț de lume unde să ascundă mândria așa de crud retezată? El însă n-a capitulat. Nu numai că tinerețea lui s-a hotărât să lupte oricum, până la capăt, dar n-a părăsit nici cariera, chemarea pe care cu atâta iubire o îmbrățișase. Zburător a voit să rămâie și cu protezele care-i înlocuiau picioarele pierdute, a străbătut văzduhul de la un capăt de lume la altul, o dată, de mai multe ori, până ce boala a izbutit să năruie această extraordinară energie care-l așază între cele dintâi rânduri de epopee aeriană din timpurile noastre”.

HORIANA ȚĂRU

AMINTIREA LUI VIOREL ULIERIU (V)

Motto: *Orice om este o arhivă vie*
(Savantul etnograf Romulus Vuia,
născut în Comloșu Mare (1887-1963))

(continuare din nr. 11, noiembrie 2023)

În timp ce unitățile armatei române duceau lupte grele împotriva armatelor germano-maghiare în sudul, nord-vestul și nordul Timișoarei, în estul orașului sosesc și primele blindate de cercetare ale Armatei Roșii. În zilele următoare, vor apărea și grosul trupelor sovietice care vor subordona unitățile militare române și vor lupta alături de acestea pentru eliberarea întregului Banat.

Viorel mi-a povestit, pe larg, cum împreună cu verișorul său Ion Lancu și alți tineri de la Șase Case străbătea Timișoara să vadă urmările bombardamentelor germane și a distrugerilor din oraș.

De asemenea, ascultau cu mare interes relatările lui nenea Gheorghe Rodeanu despre luptele purtate în zona de vest a orașului întrucât acest era mereu în oraș, la tramvaie. A relatat că fiind cu tramvaiele în zona Axente Sever (Ulterior Ștefan Furtună), la cererea colonelului Ioan Enescu, a pus la dispoziția militarilor români tramvaiele pentru a fi transportați spre Freidorf și Fratelia. După îmbarcarea ostașilor, tramvaiele au circulat fără oprire *ca acceleratul*. Acest aspect a fost inclus în Memoriul nr. 17 din volumul amintit subliniind faptul că au fost folosite diverse mijloace pentru transportul militarilor dintr-o parte în alta a orașului așa cum o cerea situația concretă din timpul luptelor.

Un aspect important la care Viorel s-a oprit mereu în discuțiile noastre a fost sosirea Armatei Roșii. Toți tinerii, dar și adulții erau curioși să vadă tancurile și motorizatele sovietice care au purtat grelele lupte de la Stalingrad și Kursk, considerată cea mai mare bătălie de tancuri din istorie. De menționat că primele tancuri au fost folosite în Primul Război Mondial în 1916, pe frontul de vest, fiind aruncate în lupte atât de englezi și francezi cât și de germani.

Au vrut să vadă și vestitele tancuri germane Panzer, dar acestea nu erau în dotarea unităților care au atacat Timișoara. Panzerulele au fost denumite după hipopotamul Panzerschutz care avea o carcasă osoasă solidă care-l proteja de atacurile altor animale sălbatice mai mari din jungla africană.

Tancul Panzer era mândria armatei

hitleriste și a lui Hitler personal care a dispus modernizarea acestuia fiind produse mereu exemplare mai performante. Ultimul tip a fost aruncat în ofensiva de la Kursk din iulie 1943. Considerând că va aduce victoria și relansarea războiului după dezastrul de la Stalingrad din febr. 1943. De fapt, Hitler a și întârziat ofensiva de la Kursk, dorind să trimită pe front mai multe tancuri Panzer, ultimul tip Pantera, fiind sigur că acestea îi vor aduce victoria. Dar întârzierea atacului a fost în favoarea rușilor care au avut mai mult timp să se pregătească la distanță, construind la rândul-i mai multe tancuri și în special T34. Acesta era un monstru mai mare ca dimensiuni și greutate de 3 ori cât un Panzer având o carcasă groasă care nu putea fi străpunsă precum și o putere de foc cu un tun care putea străpunge carcasa unui

Dinspre Vest și Nord-Vest, începând din 15 septembrie atacul a fost efectuat de o unitate numită Grupul de luptă „Brehends” formată din două batalioane mecanizate și o companie blindată. Dinspre nord au atacat, venind de la Arad pe șoseaua care leagă cele două orașe, unități horthyste.

Unitățile germane nereușind să cucerască Timișoara, spre sfârșitul zilei de 17 septembrie au primit ordine de la eșaloanele superioare să renunțe la ofensivă mai ales că în lupte s-au implicat și unități sovietice și să treacă în defensivă pe aliniamentul Denta-Voiteg-Jebel-Becicherecul Mic la o distanță de cca 20-30 km de liziera Timișoarei.

Cât despre sprijinul Armatei Sovietice în Apărarea Timișoarei se cunoaște din volumul istoric amintit precum și din alte surse pe care le-am consultat, că la 16 sep-

Liceul C.D. Loga, în care a învățat Viorel Ulrieriu (foto: www.ro.pinterest.com)

Panzer. Avea o manevrabilitate mai redusă dar era singurul tanc care putea ține piept tancurilor germane.

Spre finalul luptelor cu atacuri și contraatacuri de ambele părți armata germană și-a epuizat resursele, iar rușii reveneau mereu și mereu cu noi rezerve aduse din spatele frontului. Cu toate că pierderile în oameni și tancuri au fost mult mai mari decât cele germane, aceștia au pierdut lupta fiind obligați să intre în defensivă, urmăriți de armata sovietică, aflată mereu în ofensivă astfel că, în primăvara lui 1944, au trecut Nistrul ocupând Basarabia și Bucovina, fiind în fața Prutului.

Principalele unități ale invadatorilor în atacul asupra Timișoarei, au fost Batalionul 4 de cercetare al Diviziei germane 4 Moto SS de grenadieri blindăți, „*Politiia*”, divizie care s-a deplasat din Iugoslavia și a atacat Timișoara dinspre Sud.

tembrie seara s-a implicat în lupte artileria antitanc din cadrul unui batalion de infanterie sovietic sosit în aceeași zi la Timișoara.

În 17 septembrie, regrouparea forțelor germane în Sud, în zona pădurii Bistra, a fost împiedicată de un bombardament al artileriei grele române urmat de contraatacul blindatelor sovietice din Corpul 49 Tancuri asupra Diviziei hitleriste „*Politiia*” la Bucovăț care a fost nevoită să se retragă în grabă.

Viorel ca și alți tineri curioși au văzut tancurile sovietice care au fost parcate în Parcul Trandafirilor (azi Parcul Rozelor) unde a existat o bogată și veche amenajare de trandafiri ai recunoscutului grădinar Mühle, care cu acest prilej a fost făcută praf. Desigur, în timpul Marelui Război de Apărare a Patriei, așa cum au numit istoricii ruși invadarea URSS din 21 iunie 1941 de cca 3,5 milioane militari ai Werhmactului și aliaților săi maghiari, români, italieni, ustași

croați și alții, lozincă lor principală era *Totul pentru război, totul pentru victorie*, așa că nu au ținut cont de nimic inclusiv de trandafirii Timișoarei.

Unități motorizate sovietice au fost comasate și în Parcul Central (unde mai târziu a fost înălțat un impresionant grup statuar dedicat armatei sovietice, considerată de regimul instalat în România, după război, eliberatoarea Timișoarei, dar după cum se cunoaște, orașul a fost apărat cu succes de forțele armate române și numai parțial în ultimele zile din seara de 16 și ziua de 17 septembrie s-au implicat câteva unități antitanc și blindate sovietice. (Interesant este faptul că după 1989, grupul statuar sovietic din Parcul Central a rămas în picioare, nefiind vandalizat primind ulterior semnificația de apărători români ai Timișoarei. Așa se scrie istoria.)

Viorel mi-a spus că a mers să vadă și gaura de la Catedrala Mitropolitană atunci în construcție, făcută de bomba germană neexplodată. Acea gaură nu a fost acoperită nici după terminarea construcției Catedralei așa că am văzut-o și eu după ce am revenit în Banat în 1964 și încă câțiva ani după aceea fiind păstrată neacoperită mult timp.

Trupele de infanterie sovietice au fost instalate în diferite locații în Timișoara în mod deosebit în cazărmlile din centrul orașului, actualul Spital Militar, cazarma U precum și Liceul german Banația, care din 1946 a devenit Facultatea de Medicină din Timișoara. De asemenea, în apropiere de Parcul Copiilor amenajat în acest scop în 1953, rușii au ocupat câteva vile transformate ulterior pentru cazarea ofițerilor sovietici și familiilor lor, iar viitorul Palat al Pionierilor devenind o Școală pentru copii ruși.

Trupele sovietice au rămas în Timișoara și în România timp de 14 ani până în 1958 când *șiretul* Gh. Gheorghiu Dej a reușit să-l convingă pe Nikita Sergheevici Hrușciov (care a venit la conducerea URSS după moartea lui Stalin, în martie 1953, și imediat și-a început campania de denigrare a acestuia mutându-i și urna funerară așezată, inițial, în mausoleul lui Lenin din Piața Roșie din Moscova, în zidul aflat în spatele mausoleului alături de alți importanți conducători sovietici. Totodată, în 1954 Hrușciov a decis ca Peninsula Crimeea, Odessa și întreaga regiune cunoscută ca Rusia Mică să treacă din punct de vedere administrativ la Republica Socialistă Ucraina, una din cele 16 republici federative componente a URSS. La moartea sa, în 1971, Hrușciov nu a primit onoarea ca urna sa să fie pusă în Zidul din Piața Roșie, fiind înmormântat ca un cetățean obișnuit în Cimitirul Novodevici din Moscova, în apropierea Universității

Lomonosov, mormânt pe care l-am văzut într-o excursie în capitala sovietică în iunie 1983, când ghidul sovietic, care vorbea perfect românește, ne-a explicat întreaga ascensiune și decădere a celui ce a fost Nikita Sergheevici Hrușciov, înrolat în Armata Roșie în timpul Războiului Civil din Rusia, între

Catedrala Mitropolitană din Timișoara finisată
(foto: www.adevarul.ro)

1918-1922, când au fost 20 de milioane de victime, dublul suferit de ruși în timpul Primului Război Mondial.

După această mare paranteză să revenim la Viorel și aventurile lui pentru a părăsi Timișoara și a reveni la Comloș.

Datorită faptului că trupele sovietice din Timișoara care le-au subordonat pe cele ale armatei române au pornit spre vest în cadrul operațiunii denumite *Debrețin* de eliberare a Ungariei și Cehoslovaciei au întâmpinat în vestul Banatului din partea armatei germane aflate în retragere o rezistență îndârjită în fiecare comună din drumul lor pentru a întârzia cât de mult ofensiva sovietică spre teritoriul Germaniei pentru a da posibilitatea finalizării proiectului ambițios al lui Hitler de producere a unor arme decisive pentru obținerea victoriei. Dar din acest proiect nu s-a reușit decât finalizarea rachetei V2 care să transporte bomba atomică la care lucrau cu savanții și specialiștii germani în fabricile din zona Peenemünde și alte localități din Germania și Austria. Dar *apa grea* care era absolut necesară fiind produsă la o uzină secretă din Norvegia a fost depistată de spionajul britanic și sabotată parțial printr-o

acțiune curajoasă a unui mic grup de luptători norvegieni, urmată de distrugerea transportului de apă grea pe feribotul care o transporta spre Germania. În cele din urmă bomba atomică germană nu a fost finalizată de echipa de savanți de sub conducerea lui Oppenheimer. De menționat că din masivul grup de savanți care au început prin 1935 proiectul privind producerea unei bombe atomice germane, toți cei de origine israelită au emigrat în SUA, unde au fost încadrați în Proiectul „*Manhattan*” și astfel au reușit alături de savanții americani, italieni și alții, în 1945, finalizarea bombe atomice americane, care a fost detonată în august 1945 asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki, obligând astfel ca Japonia să capituleze. În același timp și savanții sovietici au început producerea unei bombe atomice, reușind ca pe baza spionajului să obțină date importante de la americani și, astfel, să avanseze în proiectul lor finalizat în 1949, când Stalin a dispus să fie detonată prima bombă atomică sovietică într-o zonă secretă din Siberia. Astfel, a fost intensificat Războiul Rece printr-o masivă construire de focoare nucleare atât de SUA cât și URSS, încât pericolul unui război nuclear era iminent, îndeosebi după criza rachetelor nucleare instalate în Cuba. Numai înțelegerea dintre JF Kennedy și Hrușciov precum și Acordurile SALT ulterioare au salvat omenirea de la distrugere în anii 60 ai secolului trecut, care însă este deosebit de periculoasă și în prezent.

După această lungă paranteză privind geopolitica pe care de altfel am discutat-o deseori cu Viorel să revenim la efortul lui de a pleca din Timișoara.

Era mereu prezent în gară ca să prindă un tren spre Comloș. Circulația feroviară nu se desfășura normal fiind în general oprită, a reușit totuși să se urce într-un automotor „*motorișcă*” (cum se spunea în Comloș) și să ajungă pe o rută ocolitoare, prin Sânnicolau Mare, Periam, Saravale la Sânnicolau Mare.

Din Simicloș nu avea altă soluție să ajungă acasă decât pe jos cu bagajul în spina pe drumul de 14 km până la Comloș. L-a parcurs, alături de câțiva comloșeni aflați în aceeași situație cu el, în vreo 4 ore, ajungând acasă spre sfârșitul lui septembrie unde părinții săi, Sima și Marta, s-au bucurat să-l revadă după o lună de zile.

În Comloș a rămas până pe la jumătatea lui octombrie asistând direct la toate evenimentele petrecute în comuna natală, inclusiv la Războiul (Luptele) din Comloș, evenimente pe care le voi relata în episodul următor. (va urma)

IOAN OLĂRESCU

«LUMINA SLOVEI» SAU SLOVA CARE LUMINEAZĂ COMUNA DALBOȘEȚ

Despre profesorul, poetul și editorul Iosif Băcilă

Dalboșeț, Caraș-Severin, Banat, România... Aici au văzut lumina zilei câțiva scriitori, poeți și oameni de literă a căror faimă a ajuns de la Timișoara la București, de la Iași la Baia Mare sau de la Skopje la Trieste în Italia. Ion Marin Almăjan, Ion Budescu, Nicolae Dolângă, Petru Novac Dolângă și, nu în ultimul rând, profesorul-poet Iosif Băcilă, care a publicat recent o carte de amintiri. Domnul profesor, sau uica Ioța, așa cum îi spun conșătenii (vecini, prieteni sau foști elevi) a publicat prima sa carte de proză.

Am copilărit la Dalboșeț unde am studiat primii 5 ani de școală. Profesorul Iosif Băcilă a fost cel care mi-a deschis drumul spre fascinanta lume a limbilor străine. Anul de limbă franceză sub îndrumarea domnului profesor mi-a prins bine și m-a ajutat extrem de mult în aprofundarea cunoștințelor de limbă estonă, letonă și lituaniană. Vreau să mulțumesc aici și doamnei profesoare Irma Frâncu care m-a învățat, în mai puțin de 4 săptămâni secretele gramaticii limbii române.

Domnul Ioța Băcilă a fost un dascăl sever dar cu un ridicat simț al umorului. Îmi aduc aminte de o întâmplare care a avut loc în zorii unei zile de vară în camera unui dormitor al unui liceu din Reșița. Noi, elevii din Dalboșeț, am participat la un eveniment cultural din capitala județului nostru. Un coleg, care a mâncat cu poftă ceva mai multă înghe-

țată «Polar», a făcut mare deranj în dormitorul în care eram cazați. Domnul profesor a rezolvat cu mult tact pedagogic această nostimă și sensibilă problemă. L-a certat puțin pe

colegul nostru mîncăcios și i-a aplicat o mică corecție. Am vorbit recent cu Uica Ioța despre această ispravă. «Noi am mers acolo pentru a prezenta tradițiile și obiceiurile din satul nostru... nu să facem lucruri neso-

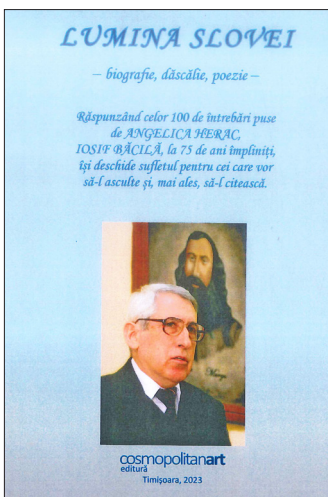
rioase». «Lumina slovei» este o carte plină de amănunte interesante din lumea satului de altădată, care determină cititorul să parcurgă pe nerăsuflăte paginile acestei opere, amintiri din copilărie. De remarcat este faptul că apariția unei cărți

în condițiile în care costul generat de cheltuielile cu tipografia și, nu în ultimul rând, cu hârtia pentru tipar, este un efort financiar considerabil din partea autorului. Domnul Iosif Băcilă publică constant și plătește din economiile proprii apariția multor volume care au reușit să pună Dalboșețul natal pe harta geografică a României și a întregii Europe.

Domnul poet Iosif Băcilă mi-a mărturisit de curând că intenționează să editeze o a doua carte de proză.

Îi urăm multă sănătate și un condei sprinten și inspirat.

prof. ADRIAN RUȚĂ
Dalboșeț, Caraș-Severin

VIFLAIME, VIFLAIME

Viflaime, Viflaime
Cum de n-ai primit în tine
Pe fecioara Maria
Să nască pe Mesia.

N-ai știut tu Viflaime
În casele tale bune
Să-i dai un pic de sălaș
Celui mai sfânt copilaș.

N-ai știut tu Viflaime
Cu câtă dragoste vine
Cea mai sfântă între fecioare
A Domnului Născătoare.

Pat moale și scutece
I-au dăruit vitele
Lumină I-a oferit
O stea de la răsărit.

Peștera întunecoasă
A fost a Domnului casă
La venirea Sa în lume
Din vina ta Viflaime.

VINE IARNA

A căzut întâia brumă
Peste via mea din sat.
Nucul doarme în grădină,
Rândunelele-au plecat.

Peisajul de poveste,
Care ieri mă încânta,
Doarme trist și lenevește
Bombardat cu fulgi de nea.

Păsăretul din livadă
Stă zburlit și-nfiorat,
Așteptând neaua să cadă
Peste liniștea din sat.

Toamna pleacă, iarna vine...
Troienit de amintiri
Gându-mi zboară înspre tine,
Chipul unei vechi iubiri.

SANDU CHIU
Banloc, Timiș

LITERATURĂ ȘI ENIGMISTICĂ

ANAGRAMĂ DONANIANĂ

Numele personajelor din romanele Mariei Donan nu sunt puse la întâmplare, ele au o anumită semnificație. Iată, spre exemplu, câteva: Anahera Dunca, Sorin Mihăescu, Clara Zorinescu, Pranea Virginia, Karina Pranea, din „Crimă perfectă”. *Prizonieri în propria lumină. Anno Domini 2014*; Milena, Pantelimon, Amelia, Serafim Ghencea, din *Porțile spre Cer...*. În aceste rânduri, vreau să mă refer la Amilcar Irimescu. Atunci când a terminat Seminarul, pentru a putea fi hirotonit, a luat-o de soție

pe Ana, o fecioară evlavioasă. Preotul iubea nespuse de mult copiii și își dorea foarte mult să fie tată. Dar preoteasa lui nu-i putea face. După mulți ani de „căsnicie stearpă”, cu ajutorul unor specialiști, Ana i l-a născut pe Pantelimon. Însă trupul Anei (nume simbolic) a plătit cu propria mistuire strădania de a da viață din viața ei și s-a dus în lumea celor drepti. Povara creșterii pruncului lor, care avea doar nouă luni, a rămas pe umerii tatălui. El l-a crescut, încercând să-i fie și mamă, ca să nu simtă

absența ei. Dar era convins că nu a reușit. A văzut mereu în ochii lui Pantelimon un gen de disperare, de căutare a unui reper doar printre stele, acolo unde este cea care i-a dat suflare. Toate acestea au lăsat urme sufletești adânci. „Preotul, ne spune autoarea, are ochii umezi! Mult a iubit-o el pe Ana! Sacrificiul ei i-a adus împlinire, dar și multă, multă durere!” Ochii umezi și durerea ne duc cu gândul la cuvântul LACRIMĂ, care este anagrama prenumelui AMILCAR.

DUMITRU RADA

CELE MAI FRUMOASE MĂNĂSTIRI DIN BUCOVINA

MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA

A fost construită pe valea râului Sucevița, la 18 km de Rădăuți, de către frații Movilă, în sec. XVI. Arhitectura bisericii este moldovenească cu elemente bizantine și gotice. A fost pictată de către pictori moldoveni. Culoarele verde și roșu sunt dominante.

În interior, pe lângă scene din viața Mântuitorului Iisus Hristos, există un tablou al domnitorului Ieremia Movilă cu

familia sa și un tablou al lui Gheorghe Movilă, fratele domnitorului, în rugăciune, ca Mitropolit al Moldovei.

Pictura exterioară este bine conservată și menționăm: „Arborele lui Iesei”, „Geneza”, „Scara virtuților” etc.

Ing. LUCIAN SFETCU
Timișoara

DIN LEGENDELE ORALE ALE COMLOȘULUI

MÂNCARE CA LA „MAMA ACASĂ”

Doi tineri căsătoriți au dorit să stea singuri, la casa lor. El era puțin mai în vârstă, fiind un meseriaș foarte bun. Și-au cumpărat o casă unde a amenajat un atelier mecanic de fierărie și potcovărie. Tânăra lui soție avea grijă de casă, de gospodărie și de micul său atelier de croitorie fiind de puțin timp „măistoriță”.

Se înțelegeau foarte bine, dar o singură problemă era la masă. De fiecare dată când soțioara își întreba bărbatul dacă i-a plăcut mâncarea gătită de ea, acesta îi răspundea de fiecare dată: Este foarte bună, dar totuși nu are gustul ca la „mama acasă”.

Tânăra soție se străduia mult căutând mereu să-ți îmbunătățească felul de gătit precum și să diversifice felurile de mâncare. Dar, din păcate, de fiecare dată auzea „nu-i ca la mama acasă”.

Într-o bună zi, fiind grăbită, a ars mâncarea.

Se gândea cu spaimă ce o să-i spună bărbatul ei acum. Acesta, după ce a gustat din felul de mâncare gătit, a exclamat: Acum ai nimerit-o: este ca la mama acasă.

Întâmplarea a început să fie cunoscută și comentată de comloșeni devenind subiect de glumă și învățăminte pentru tinerii căsătoriți și nu numai.

Eu v-am relatat-o aici ca să tragem învățămintele cuvenite.

IOAN OLĂRESCU

ÎN SEARA DE AJUN

de George Coșbuc

Afară ninge liniștit,
Și-n casă arde focul;
Iar noi pe lângă mama stând,
Demult uitarăm jocul.

E noapte, patul e făcut,
Dar cine să se culce?
Când mama spune de Iisus
Cu glasul rar și dulce.

Cum s-a născut Hristos în frig,
În ieslea cea săracă,
Cum boul peste el suflă
Căldură ca să-i facă.

Cum au venit la ieslea lui
Păstorii de la stână
Și îngerii cântând din cer,
Cu flori de măr în mână.

OASPETE

PE DRUM DE SEARĂ

de Otilia Cazimir

Focul tremură-n oglindă
Și, de cine știe unde,
Pân' la patul tău pătrunde
Cântec dulce de colindă.

Adormitele colinde
Cată drumul îndărăt
Să se-ntoarcă zgribulite,
Prin căsuțele pitice,
Sub căciula de omăt.

Peste deal cu săniuș,
Moș Crăciun vine acuș.
Trupu-i vechi și puținel,
Tremură sub cojocel,
Iar sub cușmă-i răd ghiduș,
Barba-n cetini pieptănată
Și mustățile de vată.

ÎNTÂLNIRE CU ALEXANDRU NEMOIANU

La mijloc de vară, într-o zi însorită de iulie, almăjenii s-au întâlnit cu familia profesorilor Larisa și Alexandru Nemoianu, români care trăiesc în America, într-un Almăj în care munții tind spre cer, apele ca niște oglinzi în care se răsfrâng aurul razelor soarelui și curgerea lină a norilor. Se aude cântecul dulce și glăsuitor al păsărilor, foșnetul liniștitor al copacilor și susurul tainic al apelor care te amănesc și mângâiați de vântul bine înmiresmat cu acțiune terapeutică asupra noastră. La acestea se adaugă mulțimea animalelor și a oamenilor care însuflețesc locurile și toate trăiesc într-o armonie deplină în care ordinea și frumusețea desăvârșită a alcătuirii lumii oglindesc lucrarea unui Făcător Atotputernic. Fermecat de aceste aspecte, îți dai seama că nu poți fi decât în grădina raiului care se cheamă Țara Almăjului.

Reîntâlnirea cu filosoful culturii, Alexandru Nemoianu, a avut loc într-o așezare cu parfum istoric – localitatea Bozovici, organizată de președintele Asociației Culturale „Izvoare Almăjene” Gheorghe Fulga. La manifestare au participat iubitori de cultură, limbă și neam, personalități din toate domeniile, profesori, ingineri, funcționari și alții printre care membrii asociației culturale din Bozovici: Gina Stefanco, Ioan Mihoc, Goga Iosif, Maria Pitic, Caius Călinescu, Ion Bănuș, pr.dr. Petrică Zamela, Iosif Borchescu, Dănilă Vlaicu, Mihai Vlădia, Nicolae Ioana, Silviu Velcotă, viceprimar și consilieri locali. De remarcat că șeful APIA, ing. Gheorghe Cristea, a venit cu toți colegii, inginerii Mihai Terianu, Nicolae Terjanu, Florin Voda, Marin Chetrinescu, Dumitru Murgu, Nicolae Drăgilă și Camelia Tismănu. Acțiunea a fost moderată de profesorii Iosif Băcilă și Pavel Panduru.

Alexandru Nemoianu „filosoful culturii din America”, cum îl numea marele cărturar Artur Silvestri, un român iubitor de români și de România, are ceva în el din

lumina unui apostol. La el se simte fermitatea și simplitatea înaintașilor. El urăște minciuna, fățarnicia și nedreptatea și nu știe ce sunt acelea: slăbiciunea, compromisul și frazele mieroase. Se opune din răspuțeri setei de distrugere a naturii pentru scopuri materiale, cazul munților Semenici. A luptat și luptă împotriva viermelui lăcomiei care

doboară copacii, economia și chiar familia neamului nostru. A luptat și luptă împotriva indivizilor „cariști de patimi până în măduva oaselor”, lipsiți de scrupule, corupți, gata să își vândă și sufletele pentru a face avere. De aceea îl prețuim și îl, cinștim cu adevărat pentru sinceritatea sa, dragostea de Dumnezeu și vorbirea neprefăcută, sila de minciună, scârba de fățarnicie și impostură, cum spunea Nicolae Steinhardt.

Profesorii Larisa și Alexandru Nemoianu au puterea de a surprinde adevărurile umane în ceea ce au esențial și etern. Lucrările lor grăiesc tuturor vremurilor, asemenea operei familiei Boldea (păstrarea limbii și neamului) care surmontează timpul și își păstrează actualitatea.

Filosoful culturii, Alexandru Nemoianu, a vorbit participanților cu simplitate, modestie și smerenie despre un alt mod de a face și a prezenta istoria, este un mod omnesc, dincolo de tratate și dincolo de hotare, un mod constructiv, o lecție de viață. Ne-a făcut să înțelegem că noi, românii avem un

potențial al bunătății, al ospitalității, al eficacității și să ne întărim în convingerea că putem face lucruri de așa manieră încât să fim plăcuți lui Dumnezeu. Ne-a vorbit despre credința întemeiată pe iubire și nu pe interese, sancțiuni și recompense. A vorbit despre Biserica vie și luminătoare – „locul în care afli că existi”, cum spunea Petre Țuțea.

Din discursul profesorului am dedus măiestria, arta de a surprinde esențialul din realitatea cotidiană, de a observa și a aprecia valorile, forța de sacrificiu pentru cei mulți, de a critica și a combate cu argumente pertinente răutățile și prostia unor conducători. Toate acestea îl așează în galeria marilor luptători ai veacului XIX-XX pentru limbă, neam și credință, pentru demnitatea și identitatea neamului românesc.

Scrierile lui Nemoianu ne oferă o desfășurare lecție de viață și istorie. Opera „filosofului culturii din America” este o bijuterie ieșită din minte și din suflet, fiind dăruit cu har, talent și dragoste.

Scrierile, discursurile și discuțiile cu Domnia Sa mi-au oferit prilejul să constat ce „însemnat este harul în arta de a vorbi și scrie despre viața și soarta neamului românesc. Mi s-a revelat, pentru a nu știu câta oară, felul în care generațiile de mucenici și eroi almăjeni s-au succedat punându-și amprenta asupra mersului vieții în comunitățile locale, în țară și în Europa, a istoriei seculare. Ei au creat lumea modernă românească și europeană.

La familia Larisa și Alexandru Nemoianu descoperi în darul tăcerii măreția smereniei precum și bogăția și plinătatea vieții, așa cum se trăiește doar în Hristos. Adică în adevăr, lumină și mântuire. Faptele domniilor lor, precum cele ale înaintașilor, clamează continua nevoie de jertfire, ceea ce ar trebui să găsim și la cei de astăzi, tot mai multă dăruire.

Prof. PAVEL PANDURU
Prigor, Caraș-Severin

BRADUL de VASILE ALECSANDRI

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Printre negură se pierde
Ca o fantasmă geroasă,

El se scutură și zice:
În zadar tu, vrăjitoare,
Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare.

În zadar a ta suflare
Apa-n râuri o încheagă,
Șterge urma pe cărare
Și de mine mi-i leagă.

În zadar, urgie crudă,
Lungești noaptea-ntunecoasă
Și, răsând de-a lumii trudă,
Scurtezi ziua luminoasă.

Și privește cu-ntristare
Cum se plimbă prin răstoace
Iarna pe un urs călare,
Iarna cu șapte cojoace.

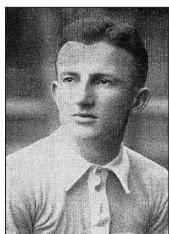
În zadar îngheți pământul,
Ucizi florile și stupii
Și trimiți moartea cu vântul
Și trimiți foamea cu lupii.

În zadar aduci cu tine
Corbul negru și prădalnic,
Și din codrii cu jivine
Faci să iasă urlet jalnic.

În zadar îmi pui povară
De zăpadă și de gheață.
Fie iarnă, fie vară,
Eu păstrez a mea verdeață!

FOTBALIȘTI BĂNĂȚENI AI SECOLULUI XX

MIJLOCAȘ DREAPTA: NICOLAE KOVACS, LOCUL 8, 26 P.

S-a născut în ziua de 29.12.1911 în localitatea Plugova, Județul Caraș-Severin.

A jucat la echipele: Chinezul, Banatul lu Ripensia Timișoara, Clubul Athletic Oradea (CAO), în Franța, Ungaria, Ferar Cluj, Crișana CFR Oradea (1924-1948).¹

Postul: atacant.

Unicul fotbalist român din perioada interbelică participant la trei campionate mondiale consecutive: Uruguay, 1930, Italia, 1934 și Franța, 1938.

37 de selecții în echipa națională (6 goluri, 1929-1938).²

O selecție în echipa Ungariei.

„Fotbalist de clasă internațională, cu un bogat registru tehnic-tactic, dotat cu toate calitățile necesare omului de gol”.³

Debutant în echipa națională la 17 ani, 9 luni și 14 zile în meciul cu numărul 21 (Sofia, 15.09.1929), Bulgaria – România: 2-3, amical, a marcat un gol, „Kopek” a fost component – în calitate de centru-înaintaș (1932-1938) al formației CAO, „una din echipele cele mai valoroase ale Diviziei A”.⁴

În perioada 15.12.1932-28.02.1933 echipa orădeană a efectuat un lung turneu internațional în Franța, Maroc și Algeria realizând următorul bilanț: „21 câștigate, patru egale, 110 goluri marcate și numai 23 primite (...) Kovacs a marcat 24. Plecasem pentru două partide și am rămas trei luni (...) 25.000 km și 25 de goluri”.⁵

Deși a fost un autentic centru-înaintaș (nr.9), Ancheta „Gazetei Sporturilor” i-a „găsit loc” în postul de mijlocaș-dreapta, fapt pe care doar îl menționăm fără însă a-l comenta.

Revenind la evoluțiile din echipa națională precizăm că ultimul lui meci a fost cel disputat în ziua de 5.06.1958 de la Toulouse, la Turneul final al Campionatului Mondial, Franța, 1938 (România-Cuba: 3-3, apoi la rejucare: 1-2 și eliminare din competiție), jocuri care au intrat în literatura fotbalistică ca fiind „Tragicomedia de la Toulouse”.⁶

Cu toate că a jucat la echipe mari ale vremurilor de atunci (în țară sau străinătate), unicul, triplu participant în fotbalul românesc interbelic la turneele finale ale Campionatelor Mondiale, număr mare de selecții în echipa națională (37), totuși nu a fost niciodată campion național.

Iată unul din nenumărate paradoxuri ale fotbalului!

A avut un frate, Ștefan, jucător în țară și străinătate, antrenor al echipei naționale în anii 60-70. Cu echipa Ajax Amsterdam a cucerit de două ori în anii 71-73. Cupa campionilor europeni și o dată Cupa intercontinentală. Cu echipa Steaua București a fost campion național și a câștigat de trei ori Cupa României (1967-1971).

Doi frați: Nicolae și Ștefan Kovacs. Două nume. Două nume de legendă transformate în renume de o jumătate de secol: 1930-1980.

¹ Ionescu Mihai și colab., *Fotbal de la A la Z*, Ed. Mondocart Pres, București, 2001, p. 265

² A se vedea pct. 1, p. 86

³ Ionescu Mihai, Tudoran Mircea, *Fotbal de la A la Z*, Ed. Sport-Turism, București, 1984, p. 284.

⁴ Răzvan Toma și colab., *Anuarul fotbalului românesc*, vol. 9, 2000-2005, FRF, 2005, p. 214 și pct. 3, p. 106.

⁵ Civi Braun, *Fotbalul, poveste veche*, Ed. Sport-Turism, București, 1981, p.30

⁶ Ioan Chirilă, *Cu cărțile pe față*, Ed. Sport-Turism, București, 1978, p. 58

MIJLOCAȘ DREAPTA: VASILE DEHELEANU, LOCUL 9, 20 P.

S-a născut în ziua de 10.08.1910 la Timișoara.

A jucat la echipele: Unirea, Politehnica, Ripensia Timișoara, România și Universitatea Cluj, U.D. Reșița (1924-1938).¹

Postul atacant (extremă dreapta).

Vicecampion național cu echipa România Cluj (1928-1929) în sistemul predivizionar.

A participat cu echipa Ripensia Timișoara la „Cupa Europei Centrale”, ediția 1938.

Campion național de patru ori și câștigător al Cupei României de două ori cu echipa Ripensia Timișoara (1932-1938).²

5 jocuri în echipa națională a României (1934-1935).³

A participat la Turneul final al Campionatului Mondial, Italia, 1934.

„Jucător cu clarviziune și talent în organizarea jocului este considerat unul dintre cei mai valoroși mijlocași în intervalul dintre cele două războaie mondiale”.⁴

Absolvent al Academiei Comerciale din Cluj, „înțeleptul Vasi a rămas (...) în istoria fotbalului românesc ca unul dintre componenții unei frumoase linii de halfi alături de Kotormani, Lakatos sau Noravetz”.⁵

În perioada anilor '30 Ripensia Timișoara a reprezentat o adevărată forță a fotbalului național. Datorită acestui fapt, „s-a vorbit despre sfertul de oră al Ripensiei, adică despre acea modificare ieșită din comun a jucătorilor timișoreni în ultimele sferturi ale reprizelor”.⁶

Arădeanul B. Hocsary (de opt ori campion cu Chinezul și Ripensia) referindu-se la jocul lui Deheleanu a spus: „A fost un jucător care a muncit enorm (...) depunea mult suflet (...) era, în primul rând extrem de util echipei (...) aplica depozedarea prin alunecare – o raritate, chiar o ciudățenie”.⁷

Din cele 5 jocuri de la echipa națională ne vom referi la primele două.

A debutat la București, în ziua de 29.04.1934 în preliminariile Campionatului Mondial, Italia, 1934, împotriva uneia dintre „cele mai mari echipe ale Iugoslaviei”⁸, într-un meci în care „ultimele 15 minute, sunt, la propriu infernale, oaspeții având, în total, opt bări”, dar cu toate acestea, cu șase ripensiști echipa – în fața a 20 000 de spectatori – a câștigat cu 2-1 și s-a calificat la turneul final.

La acel meci „Gazeta sporturilor” a organizat un plebiscit în rândul cititorilor și spectatorilor cu tema: „Cine a fost cel mai bun jucător român în întâlnirea cu Iugoslavia. Rezultatul: Deheleanu”.

Deci la debut, cel mai bun jucător român, admirabilă performanță.

În mai puțin de o lună, cu 7 timișoreni în formație, la Trieste, echipa României a fost învinsă de către Cehoslovacia „o echipă de temut” care, de altfel, avea să devină vicecampionă mondială.

„Înțeleptul Vasi”, a plecat „la vârsta de aproape 93 de ani fără însă a ști că Ripensia a renăscut”.

¹ Mihai Popescu, Mircea Tudoran, *Fotbal de la A la Z*, d. Sport-Turism, București, 1984, p. 289

² *Idem*

³ Ionescu Mihai și colab., *Fotbal de la A la Z*, Ed. Mondocart Pres, București, 2001, p. 84

⁴ A se vedea pct. 1

⁵ Mihai Ionescu, *10 idoli ai gazonului*, Ed. Economică, 2000, p.78

⁶ Ioan Chirilă, *Cu cărțile pe față*, Ed. Sport-Turism, București, 1976, p.44

⁷ Cristofor Cristi Alexiu, *Ripensia-nostalgii fotbalistice*, Ed. Helicon, Timișoara, 1992, p.115, 116

⁸ Ioan Chirilă, *Finala se joacă astăzi*, Ed. Uniunii de Cltură Fizică și Sport, București, 1966, p.62

⁹ Cătălin Opreșan, *Istoria echipei naționale de fotbal a României (1922-2016)*, FRF, București, 2016, p.41.

SPORT

RETROSPECTIVA TURULUI CAMPIONATULUI DE FOTBAL 2023/2024

De aproape un deceniu și jumătate am prezentat, în fiecare an, alături de știrile sportive curente, o retrospectivă a sezonului în care am sintetizat evoluția echipei de fotbal din Comloșu Mare. Am considerat că activitatea sportivă este un fenomen social astfel ca cititorii revistei să fie informați privind acest aspect de tradiție în comunitatea locală.

Din păcate nu s-a ivit un colaborator din rândul profesorilor pentru activitatea sportivă școlară a numeroșilor elevi ai Școlii Gimnaziale din Comloș care beneficiază, de câțiva ani, de o frumoasă și modernă Sală Sportivă școlară, visul multor elevi din trecut.

După evoluțiile bune și foarte bune din Campionatul Județean, considerat ca Liga a V-a, echipa de fotbal a reușit, în urmă cu cinci ani să promoveze în Liga a IV-a, având rezultate excelente sub denumirea de Clubul Sportiv (CS) Comloșu Mare.

A fost o schimbare nu numai de denumire ci și în profunzime fiind un club sportiv, cu carte de identitate sportivă conform Legii Sportului, devenind o instituție publică a Consiliului local, fiind subvenționat din banii publici și sponsorizări. Președintele clubului a fost numit ing. Ovidiu Ștefănescu, primarul comunei, asigurând condiții bune de pregătire și participare la meciurile amicale și oficiale fiind sprijinit mereu cu pasiune și competență de directorul sportiv Constantin Busuioc și organizatorul de competiții Florentin Bulat.

În continuare să trecem la activitatea echipei C.S. Comloșu Mare din turul Campionatului 2023/2024, Liga a IV-a.

În perioada de pregătire formația se afla încă sub influența seismului de la sfârșitul Campionatului anterior, când un număr de 8 jucători au părăsit echipa alături de antrenorul principal, apoi de antrenorul jucător Bărză și cei doi portari, aproape o întreagă echipă care în ediția 2022/2023 a ocupat o poziție fruntașă în clasament, respectiv locul 4.

Conducerea clubului s-a orientat rapid aducând câțiva jucători tineri de perspectivă, dar totuși lotul era redus numeric.

În scurtă perioadă de pregătire estivală, echipa a fost instruită de jucătorul antrenor Bota, conducătorul de joc de la mijlocul

terenului și creierul echipei. În lot a fost cooptat un portar tânăr de perspectivă, cu o înălțime de peste 1,95 m, dar lipsit de experiență.

Începutul turului a fost dezastruos. Încă sub influența seismului, echipa nu și-a regăsit coeziunea și ritmul. În primele șase etape disputate, între 12 august și 9 septembrie a pierdut toate meciurile atât cele de pe terenul propriu (Sânandrei, Moșnița și Be-

bie cu CSM Lugoj, din fruntea clasamentului, a fost o descătușare pentru Comloș, jucătorii autodepășindu-se, etalând dăruire și spirit de luptă. Au evoluat entuziasmat în fața celei mai bune echipe din Liga a IV-a, reprezentanta celui de-al doilea municipiu din Județul Timiș cu o populație de zece ori mai mare decât a Comloșului și cu intenția declarată de promovare în Liga a III-a. Echipa lugojeană are un lot numeros cu jucători valoroși și un staf tehnic de calitate. Au venit la Comloș cu un autobuz nou, modern cum nu se prea găsesc nici în ligile superioare.

Dar cum spuneam, jucătorii comloșeni evoluând cu multă dăruire și ambiție au condus până în minutul 88 cu 3-2. Meciul se îndrepta spre o uriașă surpriză, echipa din Lugoj, aflată pe primul loc în clasament, nefiind învinsă, ba mai mult câștigând și meciul cu Șag, principala concurentă la Șefia clasamentului.

Dar spre sfârșitul partidei și-au intrat în rol oamenii în negru, arbitrul de tușă și cel central care nu au văzut un ofsaid clar ca lumina zilei, astfel că lugojenii au egalat în minutul 88. În cele 8 minute de prelungiri, acordate cu lărghețe de arbitrul principal, au mai reușit două goluri din două lovituri de pedepsă acordate ușor din preajma careului de 16 m și, astfel, meciul s-a terminat cu 5-3 pentru Lugoj. *A fost un glonț care ne-a trecut pe la ureche așa cum a declarat în presa județeană președintele CSM Lugoj.*

În următoarele cinci etape C.S. Comloșu Mare și-a revenit în formă, câștigând 3 meciuri (Topolovăț, Jimbolia, Gelu) făcând și două egaluri (cu Sănnicolau Mare în deplasare, într-un meci de tradiție și acasă cu Deta, o foarte bună echipă), astfel că în cinci etape nu a fost învinsă.

A urmat însă un șoc în deplasare la Șag, o echipă puternică formată din jucători valoroși, inclusiv fostul antrenor jucător al comloșenilor Bărză, cu intenții declarate de promovare, mai ales că la Șag a fost detașamentul Srdjan Luchin, fostul mare jucător al lui Poli Timișoara, cu o frumoasă carieră în străinătate care și-a făcut, un timp scurt, ucenicia de antrenor în localitatea natală Variaș.

În partida cu Șag, în deplasare, comloșenii

Echipa C.S. Comloșu Mare înaintea meciului cu Sânandrei din 12 august (Foto: Ioan Olărescu)

linț), cât și cele din deplasare. (Orțișoara și Liebling).

Ca un fapt divers, partida din etapa a 2-a cu Mașloc nu s-a disputat în 19 august din cauză că microbuzul echipei s-a defectat pe drum și astfel meciul a fost reprogramat cu acordul echipei gazdă. Mașlocul a dat dovadă de spirit sportiv pentru care merită să fie felicități. Cinste lor! Menționăm că la rejucarea meciului, comloșenii au câștigat în deplasare.

În partidele de pe terenul din Comloș, urmărite personal, pierdute spre final la scoruri minime, pot afirma că echipa s-a mișcat destul de bine, lipsindu-i însă pregătirea fizică datorită faptului că unii jucători care dădeau semne de oboseală din pricina caniculei nu au putut fi înlocuiți ca urmare a numărului redus al lotului.

De abia în etapa a 7-a, din 16 septembrie, a fost obținută o primă victorie acasă cu 2-0 în fața echipei, din Gătaia, o bună formație din prima jumătate a clasamentului.

A urmat o nouă înfrângere în etapa 8, la Parța, una din echipele fruntașe clasată pe locul cinci în ediția anterioară, concurenta Comloșului care a fost pe atunci pe locul 4.

Meciul din etapa a 9-a din 23 septem-

au încasat un car de goluri (13) înscriind doar o dată.

În ultimele trei etape ale returului ai noștri au învins acasă pe Universitatea Timișoara, în deplasare pe Giarmata și în ultima etapă, din 2 decembrie, acasă pe Duceștii Vechi cu 4-0.

Fetele de la Banat Girls poartă, cu mândrie, tricourile cu denumirea de Comloșu Mare. ((Sursa foto: fff.ro))

La sfârșitul turului de campionat C.S. Comloș are următoarea linie de clasament: locul 10 din 20 de echipe, **8 partide câștigate, 2 egal, 9 înfrângeri, 39 goluri marcate, 44 primite, 26 puncte, iar la adevăr 4.**

Considerăm că locul 10 din cele 20 de competitori în condițiile de mai sus, este mulțumitor față de lotul redus de jucători. Menționăm că, în unele partide de deplasare, comloșenii aveau înscriși pe foaia de arbitraj doar 13 jucători dintre care trei portari: unul în poartă, unul de rezervă și Brădău (fostul portar de vreo 5 ani la Comloș care a părăsit inițial echipa, dar a revenit ulterior ocupându-se de pregătirea celor doi tineri portari, evoluând, la nevoie și ca jucător de câmp). Ceilalți jucători evoluau atenți ca să nu se accidenteze pentru că nu erau alți coechipieri care să-i înlocuiască.

În afară de cele cinci partide de la începutul turului deci 15 puncte minus în clasament, dintre care se putea scoate cel puțin jumătate, Comloșul ar fi avut posibilitatea de a fi pe un loc superior.

Privind clasamentul Ligii a IV-a Timiș observăm că primele două locuri sunt ocupate de Lugoj cu 53 de puncte și Șag 52, dintre care probabil se va alege campioana în retur care însă va trebui să dispute barajul de două jocuri cu o altă echipă campioană din zonă (Arad, Caraș-Severin, Hunedoara) existând riscul ca într-o săptămână să se năruiască năzuința de a promova după un campionat atât de lung.

Mai sunt două etape de valoare clasate pe locurile 3 și 4, respectiv Sânandrei și Ciacova, dar la distanță de 10 puncte față de primele două.

Urmează apoi un grup de șase echipe din prima jumătate a clasamentului (Sănicolau Mare, Gătaia, Deta, Liebling, Giarmata și Comloș), apropiate ca valoare astfel că echipa noastră va avea de luptat pentru

a-și păstra locul în această grupă. Urmează apoi grupul a 7 echipe de pe locurile 11-17, iar ultimul grup de 3 echipe (Jimbolia, Duceștii Vechi și Topolovăț) candidate la retrogradare. Dar și acestea pot în retur, în decursul a 19 partide, să producă surprize. De aceea este frumos fotbalul, ca un joc colectiv, imprevizibil, urmărit de un număr de spectatori mult inferior celor de acum 4-5 decenii.

Prezentăm, pe scurt, echipele din Timiș, care evoluează în ligile europene.

În Superligă (fosta Divizia A) nu mai avem, de mult timp o echipă: Poli Timișoara, emblema Banatului trecând în anonimat din diferite cauze, dar principala, după noi, este dezinteresul factorilor politici precum și degradarea Marelui Stadion construit în 1962, pe vremea lui Dej, nereușindu-se refacerea sau construirea unui nou la pretențiile Timișoarei.

În Liga a II-a avem o echipă considerată sătească, Dumbrăvița care se menține de doi ani în al doilea eșalon valoric al țării având ca obiectiv să nu retrogradeze.

În Liga a III-a, din cele 10 echipe din seria 8, organizate de FRF sunt 4 echipe timișene (Poli, Peciu, Buziaș, Periam), FC Bihor pe locul I care țintește promovarea în Super Ligă și 5 din județul Arad (Pecica, Lipova, Cermei, Socodor și Ineu).

În Liga a V-a în Timiș sunt 48 de echipe grupate câte 16 în 3 serii.

Dacă în fotbalul masculin, Timișul nu are nici o echipă, în Superliga feminină, deci în primul eșalon al țării avem două echipe: Poli Timișoara și Banat Girls.

Poli, anul trecut, a fost vicecampioană națională, dar în turul acestei ediții este pe primul loc în clasament cu șanse să devină campioană națională. Are un lot valoros, o conducere tehnică competentă, condiții foarte bune de pregătire și jocuri oficiale, respectiv Stadionul Știința din Complexul Studentesc.

Banat Girls, în schimb, nu are teren de antrenament, folosind diferite locații din jurul Timișoarei. Terenul oficial de joc a fost cel din Comloș, timp de doi ani intenționându-se chiar și o fuziune cu C.S. din localitatea noastră, astfel că fetele noastre

au purtat cu mândrie pe tricouri emblema comunei. În ultimele etape, fetele folosesc pentru meciurile oficiale terenul din Tomnatic.

În clasamentul turului, Banat Girls ocupă locul 6 cu 15 puncte din 8 echipe, nefiind amenințate cu retrogradarea.

Din păcate, evoluția echipelor feminine de Superligă și Liga a II-a nu a fost popularizată în presa sportivă la nivel național. Nici în defunctul cotidian Gazeta Sporturilor, care nu mai apare printat de cca o lună de zile, nu erau înserate știri din fotbalul feminin.

La fel și pe plan județean și interjudețean, periodicul Fotbal Vest nu acordă nici măcar un colț de pagină pentru fotbalul feminin unde avem două echipe de Superligă și este specializat pentru fotbal.

În altă ordine de idei ne bucurăm pentru calificarea echipei naționale a României la Campionatul European 2024 care se va desfășura în Germania. România s-a calificat, sub conducerea tehnică a antrenorului Edi Iordănescu pe primul loc într-o grupă cu Elveția, fără să cunoască înfrângerea în cele 10 meciuri disputate.

La tragerea la sorți din 2 decembrie am căzut într-o grupă echilibrată fără nici o supraputere europeană, dar cu Belgia, Slovacia și câștigătoarea play-off dintre Bosnia-Ucraina și Israel-Islanda.

Antrenorul Edi Iordănescu este optimist sperând ca în iulie 2024 să ajungem în optimi, dar mai este mult până departe. Am

Echipa feminină Poli Timișoara, pe primul loc în clasament în tot turul Campionatului 2023/2024 (Sursa foto: debanat.ro)

apreciat declarația antrenorului nostru după tragerea la sorți a grupelor CE care spunea cam așa: „Jucătorii să nu se gândească la C.E.. la un hotel de 5 stele. Vom căuta din vreme o locație retrasă care să dispună de toate facilitățile pentru pregătirea meciurilor”. Frumos și înțelept! Să le fie cu folos și să le urăm succes.

În încheiere să revenim la ce ne doare, respectiv la evoluția C.S. Comloșu Mare în retur. Sperăm într-o comportare la fel de bună ca în a doua parte a turului de campionat, iar conducerea clubului să fie mereu alături de echipă.

Hai Comloș!

IOAN OLĂRESCU

DIVERSIS · DIVERSIS · DIVERSIS

CARTE DE MARIA DONAN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Orizontal: 1) Divinitate. 2) Haină – Adverb sau conjuncție – Sulf. 3) Est – Botul porcului – Hidrogen – Îndată! 4) Aparat pentru măsurarea capacității de respirație a plămânilor. 5) Persoană care are titlul onorific dat descendenților lui Mahomed (pl.) – Astfel. 6) Stație radio intermediară – Șahinșahi – Runic! 7) Puse în supă! – A oferi – Frânghie de care sunt suspendate cârligele carmacelor. 8) Tinichea – Cuvinte sau formule prin care se exprimă o dorință de bine la adresa cuiva. 9) Pete cutanate ale pielii, de diferite aspecte, care apar în cursul leprei – Pană de despicat lemne. 10) Osii – Ființe superioare.

Vertical: 1) Reparare – Zveltă. 2) În duet! – Stupefiat. 3) Dimensiuni – În reper! 4) Nici! – Sute de metri pătrați – Tare. 5) Leziune traumatică a unei articulații – Eu. 6) Schimb de noapte – Oaie tânără – A stropi. 7) Piesă de lemn sau de metal, fixată pe axul ori pe pana cârmei unei ambarcații, care servește la manevrarea acesteia – Totalitatea cadânelor unui musulman poligam. 8) Spăcele – Secret – Este. 9) Într-o oră! – Pârlit – Arbore pe malul râului. 10) Gură de vărsare, sub formă de pâlnie, a unui fluviu în mare – În acest loc.

DUMITRU RADA

Soluția: DUMNEZEIRE – REA – NICI – S – E – RĂT – H – AT – SPIROMETRU – EMIRI – AȘA – SRI – ȘAHI – R – UP – DA – ANA – PLEU – URĂRI – LEPRIDE – IC – AXE – OAMENI.

DONAȚII – ABONAMENT

INFORMĂM CITITORII PRIVIND
POSSIBILITATEA
DE SPRIJINIRE A REVISTEI:

■ ÎN CONTUL BANCAR al Asociației Culturale „Suflet nou”,
Banca Transilvania: **RO02BTRL03601205A62260XX**

■ PRIN POȘTĂ, la adresele:

- Asociația Culturală „Suflet nou” Comloșu Mare nr. 190, județul Timiș, doamna Aurelia Balog;
- Prof. Traian Galetaru, Comloșu Mare nr. 702, județul Timiș;
- Ioan Gheorghe Olărescu, Str. Zlatna nr. 8, Sc. A, ap. 1, C.P. 300101, Timișoara.

ARTICOLELE PENTRU PUBLICARE

ȘI CORESPONDENȚĂ POT FI TRIMISE ASTFEL:

- la adresa de e-mail: **revsufletnou@gmail.com**
- la adresa de e-mail: **comlosana@yahoo.com**, pentru prof. Traian Galetaru.
- în manuscris la prof. Traian Galetaru, la Comloșu Mare (adresa de mai sus) și la Ioan Olărescu, la Timișoara, de asemenea, adresa de mai sus.

Vă mulțumim anticipat,
REDACȚIA

ALBUM FOTOGRAFIC

Cu aparatul foto pe meridianele lumii

*Turnul înclinat din Timișoara, mai aplecat decât
cel din Pisa, dar... efemer
(foto: Ioan Olărescu, martie 2004)*

Tipar executat
la

Legart
Editura

Timișoara
Str. Izlaz nr. 45
Tel. 0741272177
E-mail:

legarttimisoara@gmail.com

CONSILIUL DE REDACȚIE: Ioan OLĂRESCU – redactor-șef; Bogdan VĂCĂRESCU – redactor-șef adjunct; Traian GALETARU – secretar de redacție; Codruț BALOG – secretar tehnic; Adela BELU, Călin COJOCARU, Gheorghe COVACIU, Dumitru CRIȘAN, Ioan PASCAL, Alina PASCU, Eleonora ȚIHOI, Vioarel ULIERIU (New York) – redactori; Vasile BARBU (Uzdin, Serbia), Constantin C. FALCĂ, (Timișoara), Sergiu DEMA (Jimbolia, Timiș), Ioan Vasile INDRICĂU (Timișoara), Marius-Daniel MIXICH (Cărpiniș, Timiș), Elena MUNTEANU-LERA (Timișoara), Valerică NICULESCU (Jimbolia, Timiș), Gheorghe NOVAC (Timișoara), Felicia MIOC-NOVACOVICI (Gârbovăț, Caraș-Severin), Pavel PANDURU (Prigor, Caraș-Severin), Maria PINK (München, Germania), Lavinia ȘERBAN (Ianova, Timiș) – colaboratori.

ADRESA REDACȚIEI: Comuna Comloșu Mare nr. 702, jud. Timiș, cod 307120, Tel./fax: 0256/364 150, 0256/364 110, e-mail: revsufletnou@gmail.com, comlosana@yahoo.com; Redacția Timișoara, Olărescu Ioan Gheorghe, str. Zlatna nr.8, sc. A, ap. 1.